

Wiktorin
lámpa

A legszebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK!

Nincs vezetéke! Nincs kábele! Bárhol világít!
Semmi körülmények között fél nap robbantást!

Tartósága áránál
a legmegtehetőbb járulék mellett!
100 gyertyány áránál is többet!
Kiválóan alkalmas szobák és konyhák számára.

WIKTORIN ÉS TÁRSA BUDAPEST,
VIII., Baross-utca 1. szám.

AZ ÖSSZES GÉPEK ÉS FORMÁK CEMENTÁRUK ELŐÁLLÍTÁSÁRA

cementfalazó-gyártó gépek, cementfedő-
cserep-gyártó gépek, betontrómb-gyártó
gépek. — Formák csatornázási, vízvezé-
lék- és alagsorok betonozók, lépcső-
fokok, határvédelem stb. gyártására. — Kö-
szűsók, hengerművek, betonkeverők,
padlólapajátók.

Dr. GASPARY & Comp. GÉPGYÁRA
MARKRANSTADT Leipzig mellett

Kérjük gyárunkat meglátogatni.
228. számú brosúra ingyen.

DÚS KEBEL ELNYERÉSÉRE.

A szép mell elnyerésének művésze már
nem titok többé a nők előtt, midőn a **Pilules**
Orientalis (keleti pilülék) pompás tulajdon-
sági ismertekké lettek. — Ezen pilülék tényleg
képesek a mell fejlődését, megerősítést és
újraalkotást és a nyak, valamint a vállak
csontingrásait eltüntetni, amennyiben az
egész mellnek kezes teltségét kölcsönöz-
nek a derék szélessé tétele nélkül.

A **Pilules Orientalis** főképpen ke-
leti növények kivonataiból áll, tehát teljesen
szennium mentesek s az egészségh-
hez is hozzájárul. Nem szabad ennek
hatását más, hasonló készítményekével,
a belső vagy külső használatban össze-
hasonlíttani. 20 éven felüli eredmény igazolja a **Pilules**
Orientalis hírét és bebizonyította, hogy ez egy aszonyok,
mint a fiatal lányok részére az egyedüli megbízható szer
domboru és erős mell elnyerésére.
Könnyű diákrét kezelés. — Állandó eredmény körülbelül
két hónap után.

J. Ratte, Pharmacia, 5 Passage verdau, Paris. Egy doboz
Pilules Orientalis bérmentve és diákrétien kapható
6 korona 45 fillérnek postautalványon való beküldése ellen-
ében a főraktárnál: Török József, Budapest, VI., Király-
utca 12. sz. és Pharmazeutische Agentur, Wien, XII. Bez.,
Teichneckerasse 5. (Utánvételt K 6 75.)

Lapunk minden olvasójának ajánljuk Török úrtól
a nagyon értékes «A kebel plasztikus szépségéről» szóló füze-
tecskét bérmentesen kérni, melyet ingyen küld.

Kocsiárucsnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

BETEGÁPOLÁS

Az összes
betegápolási cikkek
raktára.

Haskótók, sérvkötők műveg-
tagok, göröserhárisnyák, vil-
lanygépek és egyéb egészség-
ügyi cikkek 15410

Fischer Péter és Társa R.-T.
Budapest, Kossuth Lajos-utca 6. Telefon 958.
Alapítva 1855. Most megjelent képes árjegyzé-
künket kívántra ingyen és bérmentve küldjük.

Versenyen kívül!

Nélküldhetően az én híres falszőnyegem kétöl-
datu, nehéz minőségekben sokféle pompás mintával
és pedig papagály, hattyu, kutyák és menekülő dámvad.

100 sz. 500 hosszú
5 korona 50 fillér.

Egy ritka alkalmi
vétel folytán ab-
ban a kellemes
helyzetben va-
gyok, hogy 2 m.
hosszu és 130
cm. széles nehéz
flanell takaró-
kat drb-onként
2 korona 30 fillér

drban szétküldjek. Az ismert finom különleges

Sahara-takaró drb.-ként K 3.50.
Égész különleges szenzáció

Az én 2 kg. súlyu, 140 cm. széles, 200 cm. hosszú

ÉSZAKISARK-TAKARÓIM
ára darabonként csak K 5-80.

Együttal ajánlom prima Snyrna-utánzat-Salon-
szőnyegeimet

140 cm. széles, 200 cm. hosszú	korona 3.-
160 " " " " " "	" " " " " " 11.-
200 " " " " " "	" " " " " " 15.-
250 " " " " " "	" " " " " " 26.-

Ágyelg, hasonló anyagból drb.-onként 2 kor.
Ar és minőség konkurencia nélkül. Szétküldés utánvétellel.
Nem tetszés esetén becserelem, vagy a pénzt visszaküldöm.

ÁRÚSZETKÜLDÉSI HÁZ GUSTAV STERN
vorm. Handels- u. Produktivgesellschaft GÖDING No VI.
Illusztrált katalógus ingyen és bérmentve.
10 K.-ás vételnél 1 elegáns cigarettá tároza ingyen.

50. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, DECEMBER 15

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám Előfizetési Egészévre — 20 korona. A «Világkronika»-val Külföldi előfizetésekre a postai meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával határozott viteldij is eszolandó.
Negyedévre — 5 korona. több.

K. 4. havonként mindenkinék és bárhová! 13 fillér naponként Az elképzelhető legolesőbb **30 HAVI HITEL**

8 napi próbára

Világmárka hozhat csupán szenzációs újdonságokat!

PATHÉ DIADALA

A gyök igazolta, hogy a helyesbített resonanc-szekrényvel **EGYEDÜL CSAK A PATHÉ-KONCERT-ALUMINIUM-HANGDOBOZ** KÉPES MŰVÉSZI REPRODUKCIÓT NYÚJTANI

A tú
nélkül játszó
Pathé-lemezek
előnye általában
elismeret.

A szafirtú nem koptatja
a lemezeket, ennek alapján
használatosságuk korlátlan.

Pathé-lemezek a legnagyobb művészek
— Caruso, Slezák stb. — felvételeit
foglalyák magukban.

JEAN NEUVILLE, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33 g.

Tisztelt olvasó! Hosszas és költséges kísérletezés után végre a jövő Pathéfontját nyujtom. Túl vagyunk már azon időn, midőn egy némileg jó készülékért aránytalanul nagy árt kellett fizetni. Törökvésem volt, hogy oly Pathéfont (összerakható) találjak, mely tökéletes felszereléssel ellátva, a konkurencia részéről négyezeresen sőt ötezeresen drágábban nyujtott gépekkel ne csak konkurálhasson, hanem azokat felül is múlja. Hiszem, hogy ezt el is értem és csupán azt kérem, hogy alkalom adassék ennek bizonyítására is. Fenti kitűnő Pathé-Pannonia gépmot 20 darabot tartalmazó 10-29 cm.-es kétoldali lemezzel együtt a hibetelenül olcsó K 120.- áron nyujtom, havi 4.- koronájával. Annnyira meg vagyok róla győződve, miszerint szállítmányom minden tekintetben ki fog elegendeni, hogy készséggel kioldom azt a 8 napi próbára. Ajánlom, hogy csakis speciálisan a számomra előállított Pathéfont vásárolni szerkeszdék, mert csupán ilyen készülék fog mindenképen megfelelni. Garantiók azért, hogy készítek minden egyes alkotásza a Pathé gyárból való.

Kérem ezen szelvény kitöltését és a K. 4.-
es részlettel való beküldését.

Csomagolás ingyen!
10% engedmény készpénzfizetésnél.

Minden levélre kérem az én és a gyár
szelvényét.

Visszaíró feltehetően oly előnyök, hogy
mindenképen visszaküldöm.

Legújabbkori szelvény:

Név: **LEGÚJABBKORI SZELVENY** Előfizető:
Cím: **MŰVÉSZI REPRODUKCIÓ** Foglalkozás:
Utolsó post.: **MŰVÉSZI REPRODUKCIÓ** Hely: **ÁRA** Feltétel:

A készülék leírása:
Igen finom pólitirozott mahagoni szekrény, rezonanc-készülékkel ellátva, 38 cm széles, 19 cm magas, precíziós rugószerkezet, akusztikai hangkar és az

eredeti Pathé-koncert-alumínium-hangdoboz.
Jótállok azért, hogy a gép és lemezek a fenti leírásnak tökéletesen megfelelnek.

Jean Neuville, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33 g.
Franklin-Társulat nyomdája. Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

A BELGRÁDI VÁR ERŐDÍTMÉNYE (SZEMBEN ZIMONY.)

Balogh Rudolf felvétele.

ROZSDA

Irita Szende-Dárday-Olga.

Maga azt mondja, hogy ez mindig így volt. Igaza van. De régebben minden ilyen szegény nullának nyújtottak egy vacskot, a melyben meghúzhatta magát. Régebben minden kenyérkereső férfi körül meghúzódott egy esomó elvirágzott, fonnyadt, szürke nőrokon. Minden családban vegtált egy-egy néni, kuzin vagy sógornó, a kik igyekeztek megszolgálni a nyújtott kegyelemkenyeret. Varrógtattak, beteget apoltak, gyereket neveltek. Manapság már nem futja a családfo jövedelme. Örül, ha eltarthatja a jét és gyermekeit. Ma a család, rokonság köréből kiteszik a szegény hervadt nullát az utcára. Keresse meg a kenyerét! Igen, ez egészen helyes, de adjatok meg neki az alapot, képzettséget, még zsenge leány korában. Ne lökjétek támasz és alap nélkül az életbe, mert ez barbár kegyetlenség!

Meg kell és meg is fog mindez változni. Csakhogy meg fog ezzel változni a nő értéklése is. Nem fogják magukat többé a szépség és érintetlenség — a mai fő értéklési alap — szerint megbecsülni engedni.

Ugy-e az ököljog idejében a férfi legnagyobb értékét a személyes bátorság és a testi erő adták meg. Nos, manapság száz férfi közül kilencvenkilenc hal meg úgy, hogy jóformán maga sem tudja, hogy mekkora egyéni bátorsággal rendelkezik, mert semmi alkalma sincs, hogy azt kipróbálja. Tisztek lesznek generalisokká, a nélkül, hogy csak egy kis löporfűstöt szolgalt volna. Sőt lehet mondani, hogy a rendes csapatbizsinél és közkatonánál jóformán teljesen mindegy is, hogy hó-i lelkesedéssel vagy vaczogó fogakkal menne-e háborúba, mert tényleg mindegy, hogy a pár száz méterrel jövő melint, ecrahit vagy destroyer-bomba emelt homlokú hőst, vagy pedig gyáva nyulat tég-e szét. A mai katonánál nem a lelkesedés, hanem a fegyelem a fődolgo.

Ép úgy, mint a polgárembernél a tudás, a kitartás, esetleg a furfang és lelemény a mérvadó tulajdonság, a mely sikerre viszi és nem az izomerő. Nyápic, sőt hibás testű ember is nagy állást érhet el. Olvan, a kit Spártában meg escesemő korában lehajigáltak volna a hagyományos sziklahagyórol.

Ekkép kell megváltozni a nő értéklési alapjának is. Az a nő, a ki szerez, a ki el tudja tartani magát és esetleg gyermekét is, nem fogja magát többé a rozsdás pánczélokortól mögé szorítani, a melyet eddigi kenyéradója, a férfi állított fel számára.

Nem fogjuk többé engedni, hogy elvitassék tőlünk az egész életre való jog. Ki fogjuk azt küzdeni magunknak! Nézzem csak körül a természetben... Nincs egyetlen élőlény sem, a melytől meg volna vonva a jog az egész életre. Csak az ember állította szabályok kívánják áldozatul milliók nyomorékját az ő előitéleteiknek.

Dolgozni, küzdeni fogunk ezeknek kipusztításán... küzdeni fogunk a rengeteg rozsdá ellen, a mely ellepí a férfiak agyát, szívét és lelkét...

Marosy felhúzott szemöldökkel, ijedt megdöbbenéssel nézett a kigyulladt arcú leányra. Józán, egyszerű és kissé lassú gondolkodású, elég szép műveltségű, de átlagos, közepes tehetségű ember letére soha eszébe se jutott szociális problémákon törni az esztét. Ennélfogva a különben oly nyugodt, tartózkodó, előkelő leány erősen feminista ízű kifakadásai igen kellemetlenül érintették.

Mivel a felvetett téma teljesen idegen volt előtte, óvakodott attól, hogy polemikába bocsátkozzon.

Öszinte nyíltsággal fordult tehát Rita felé. — Ne nevésem ki kérem, ha bevallom, hogy praktikus hétköznapi ember létezem, mindezen érdekes kérdések teljesen érdekkörömön kívül estek eddig. De megígérem, hogy minderről gondolkodni fogok s ha érdeklő véleményem,

majd elmondom elmélkedéseim eredményét. Most azonban, ha megengedi, hogy sorsába avatkozzam, szeretnék néhány kérdést intézni magához.

Rita mint egy egészen más világból visszatérve, idegenül nézett a férfira. Mélyen fellelégezve, félresimítva haját égő arcából s jóakaró, kissé lenéző mosollyal felelte:

— Igen hálás volnék, ha tényleg valami jó tanácsot adhatna.

— Mielőtt tanácsolnék valamit, kénytelen leszek előbb kissé összeszidni magát, — mosolygott Marosy. — Elbeszéléséből kivettem, hogy eddig egy cseppet sem törődött azzal, hogy értesült szerezzen magának arról, vajjon boldogult nagynénje hagyott-e hátra végrendeletet vagy sem.

— De téved, — tettem mindent, a mit tehettem. Átkutattam szegény Flóra néni összes holmiját. Irtam bécsi ügyvédjének, a ki póstaforultával válaszolt, hogy nála semminemű ilyesféle okirat nincsen letéve. Velenczében pedig az osztrák konzul megígérte, hogy megkéri német kollégáját, hogy kutassa ki Denneburg Richard tartózkodási helyét és tudja meg tőle, hogy vajjon az elhunyt végrendeletkezett-e ottani tartózkodása alkalmával. Miután azonban a német konzul hosszabb szabadságon volt, hát értesemre adta, hogy beletelik abba egy-két hónap is, míg választ kapok. Az én meggyőződésem az, hogy Flóra néni Denneburg javára végrendeletkezett. Ismerve az ő könnyen lelkesülő természetét, bizonyos vagyok benne, hogy az új rokonok feletti elragadtatásában, s miután távol voltam tőle, s ő azt szinte bűnműl róttá fel, hogy alkalmatlan időben betegedtem meg és hogy meg mertem betegedni általában, hát igen valószínű, hogy meg sem emlékezett rólam végrendeletében. Betegségem tartama alatt kapott leveleimnek tartalma is olyan volt, hogy sejtetni engedte, hogy inkább szabadulni kíván tőlem.

Visszatérte utáni szokatlanul szívélyes és melegebb viselkedését egy kis megbánás vagy lelkiismereti furdalás felének tulajdonítom. Ép úgy azt is, hogy utolsó világos perceiben írni akart volna. Teljesen meg vagyok arról győződve, hogy a végrendelet felalálása sorsomon semmit sem fog változtatni.

— Tehát a velencei konzultól nem kapott még semmiféle tudósítást?

Rita kissé zavartan mosolygott.

— Az igazat megvallva, én leveleimet Fiuméba «poste restante» címzettetem s eddig bizony még nem néztem utána. Most ugyanis alig múlt el egy hónapja annak, hogy idejöttem s igazán mondhatom, annyira beteg volt a lelkem, hogy féltem mindentől, a mi felébrezhetne abból a kellemes, jóleső félálomból, a melybe itt lassankint belelétem magamat...

— Akár csak jó magam, — mosolygott Marosy. — Könnyelmű gyermekek vagyunk mindketten. En is itt vezetetek s itt üldögélek a sziklatetőn, a helyett, hogy állás után néznék. Ugy-e még maga se tett lépéseket ezen irányban?

Rita fejét rázta.

— Nem. De igen hálás vagyok, hogy egy kicsit felzavart gondatlan henyléséből. Legközelebb bemegyek Fiuméba, utána nézek leveleimnek... Tulajdonképpen nincs is értelme, hogy miért halasztagassam... Bemegyek holnap... hozzá akarok végre fogni a sorsom kormányzásához.

Marosyn valami kellemetlen hideg érzés futott végig.

— Átmegy Fiuméba és én egyedül leszek, — gondolta magában, — egyedül egy egész napig... De hiszen én is elmehetek Fiuméba... de hátha tolokodásnak veszi... Ha azt kívánna, hogy elkísérjem, hát felszólítana. Talán még felszólít, ha elbűsüznék...

Rita szeme pedig várakozásteljesen csüngött

Marosy elsötétült arcán. Várta, hogy szóljon, hogy ajánlkozzék, hogy elkíséri... Milyen szép volna együtt eltölteni a napot... De hiszen ha kedve volna vele jönni, hát bizonyosan szólna... Ha meg felszólítja, hogy kísérelje el, az úgy venné ki magát, mintha szolgálatait akarná igénybe venni...

A nap utolsó gyenge sugarait küldte szét a tenger fényes sima felületén. A tramontana, a hűvös esti szellő megrezgettette azt az egypár fűszálat, a mely ezen a védett helyen tengődött.

Rita megborzongott.

Marosy felugrott.

— Hűvösödik. Jó lesz, ha megyünk. Felkeltek és szólanul lépkedtek le a sziklatető oldalán. Marosy szólanul segítette le a lejtős helyeken Ritát s valami fájdalmas, önkínzó néma dacz készítette arra is, hogy ellásson tervétől, s ne mutassa meg Ritának a sziget másik oldalán levő romnak maradványait, a honnan oly szép kilátás nyílt a canale della Morlacára és Vegliára...

Szólanul érték le a homokos partra, a melyre kihúzza várakozott Marosy bárkáját.

Szólanul ülték belé s Marosy szólanul evezett hazafelé.

Mindkettőjüknek nehéz süllykent nehezedett a lelkére a nyomasztó tudat, hogy a következő napot külön és egyedül kell tölteniök.

Rita restelte visszavonni elhatározását... Nehezelt Marosyra, hogy csak még egy rövid szóval sem említi, hogy hiányozni fog neki a társasága... Már csak pusztá udvariasságból is mondhatná...

Azután meg elkezdett haragudni saját magára, hogy mit törődik ő mindezzel. Szégyelte magát, hogy lám ő jobban vágyik Marosy társaságára, mint az az övére.

Mindzen ellentétes hangulatok azt eredményezték, hogy hazaérve a kiszállásnál igen hidegen bűszűzt Marosytól, a kinek viszont ajkán fagyott a szó, melylyel épen fel akarta ajánlani kíséretét és szolgálatait a másnapi Fiumei útra.

Röviden búcsúztak s mindegyikük saját magára s a másikra nehezelt, elégedetlenül, lehangoltan tért haza. Rita egy igen rosszul töltött éj után korán kelve, felkészült s jóval indulás ideje előtt már a kikötőnél volt. Nyugtalanul nézett körül, hogy nem-e lézeng Marosy szokása szerint a kirakodó, érkező és távozó hajók körül. Felszállva a hajóra, felsietett a fedélzetre és onnan kémlelte a partot, utolsó perczig remélve, hogy megjelenik a várta-várt vállas karcsú alak, s öt üdvözölve megcsillan az a két szép becsületes tekintetű kék szem.

Az egykedvű, mogorva hajólegények már leoldták a köteleit s átdobták a korlátot. A kapitány már beletrombitálta a parancsot a szócsőbe s Rita még mindig a partot vizsgálta.

Csak mikor a hajókerék lapjátjai két nagy fehér habzárnyat kavartak fel a hajó két oldalán, a kéményből sürrin tödült a füst s Portoré mólján egyre kissébbek és kisebbek lettek az emberek, míg végre csak egy sor fekete pont látszott, akkor ült le csak Rita egy mély sóhajjal a majdnem üres hajó fedélzetén s szinte megijedt azon gondolatától, hogy egész nap idegen emberek és idegen arczok lesznek körülötte.

Újra töprengeni kezdett azon, hogy nem volt-e mégis ő a hibás, hogy nem szölt Marosynak? Hátha ezáltal vége szakad az ő keletkezésében levő kedves, bizalmas barátságuk?

Ezen töprengéseknek megvolt azon előnyük, hogy az idő látszólag igen gyorsan múlt s Rita alig akart hinni szemének, midőn Fiume kikötője már egészen közel látszott, mikor ő még jókora unalomra volt elkészülve.

Fiuméba érve első dolga volt a póstára sietni.

Jó sokáig kellett áldogálnia, a «poste restante»

tante» rácsozata előtt, a míg a mindenféle masamódeányok és kereskedősegek elegáncziájú ficsurok után végre reá került a sor. — Zs. R. 103.?

A póstahivatalnok belenyúlt a kis rekeszbe.

— Zsifkovits, Zserevits, Zserkó Zs. R. 103. — tessék.

Rita, ki eddig egész közönyösen állt a retesz ablak előtt, most hirtelen támadt szívdobogással vette át a két meglehetősen nagy borítékot, a melyet a hivatalnok kinyújtott neki.

Gyorsan leadva porto-réi címét, a melyre még esetleg érkező levelezéseit küldetni kívánta, szorosban kezében tartva a két borítékot, elhagyta a póstát és sietett vissza a móló Adamichra s leült a Hótel Európa előtt a kávéház asztalainak egyikéhez.

Sokáig forgatta és méregette kezében a két borítékot. Az egyik a velencei szálló látképével és címével volt ellátva s látszólag több apró levelet tartalmazott. Valószínűleg a portás által továbbított postát. A másik a «Consul général de L'Autriche-Hongrie hivatalos czimírata volt.

— Talán ez a levél dönti el végleg sorsomat, — elmélkedett, merőn nézte a zárt levelet.

— Cosa commandi signora?

Rita riadtan nézett az előtte álló pinczérre. Egészen elfelejtette, hogy ő most bizony kávéházban ül, a hol kötelessége valamit fogyasztania. Felésmelt arra is, hogy ez a kötelesség nem fog valami nagyon nehezére esni, tekintve hogy igen korán és igen szórakozottan reggelizett. Rendelt hát két tojást és sonkát s elhatározta, hogy csak villásreggelije után fogja felbontani a konzul levélét s most csak a szaladoból utána küldött leveleket nézi át. A felbontott nagy borítékot illatos, elegáns levélkék hullottak ki. Valamennyi «Madame la baronne Denneburg»-nak volt címelve. Egyik Florenczából, a másik Luganóból, a harmadik Drezdából, a negyedik Pétervárról. Mind-mind Flóra néni röpke hotel-ismeretségei egyikétől jöttek. Összebevételek a következő teli saisonra, egy pár sor nagyvilági pletyka, néhány eljegyzési kártya, egy-két meghívó — Flóra néni egész felületen mondaine életének híre...

Sóhajva tette félre az illatos csimeres, koronás leveleket. Elszorult a szíve, a mint elképzelte, hogy milyen örömmel bodorította volna fel nagynénje ezüstszőke haját erre vagy arra az alkalomra. Milyen izgatottan tárgyalt volna a toilette-kereszt erre a routra, arra a galadinerre jótékonyági bazárra... Szegény Flóra néni... A te szép suhogó selyemruhaid mind ott fekszenek nagy bördöndökben a homályos dépotban. Csillagó gyémántjaid, halvány fényű gyöngyeid ott pihennek bársony tokjaikban az aczellal bélelt erős zárú kiegészítésben a signora Bachich szerény szobáscskájában a nagy régi faragásos, szílette díofaszekrényben... ijedt, önző madárleked pedig ki tudja hanyadik dimenzióban tévelyeg...

Rita félretolta az elfogyasztott villásreggeli maradványait s bizonyos izgatott, babonás ábitattal bontotta fel a konzul levelet.

A konzul udvarias szavakban tudatta vele, hogy sikerült német kollégájának megtudni Denneburg Richard báró állandó tartózkodási helyének, respektive birtokának címét «Schloss Willmeritz bei Rohrau, Bayern.» Willmeritzből a báróhoz intézett level azzal jött vissza, hogy «Unbestellbar. Abgereist.»

Willmeritz csupán egy egész kicsiny falu, mely a közel fekvő Rohrauhoz tartozik, tehát a konzul Rohrau helység jégzőjéhez fordult azon kérdéssel, vajjon nincs-e tudomása arról, hogy a báró hova utazott s hogy esetleg nincs-e nála hivatalosan letéve az elhunyt báróné végrendelete.

Rita szomorú mosollyal tekintett a pinczér által eléje felhalmozott újságlapokra.

CSERNÓCH JÁNOS, AZ ÚJ ESZTERGOMI ÉRSEK.

Erdélyi fénykép.

Denneburg báró tartózkodási helyéről, úgymond, tudomása nincsen. A kastély cselelése nem kapott semminemű utasítást az esetleg érkező levelek továbbítására.

A mi a végrendeletet illeti, a következőkkel szolgálhat eszupán.

Rohrau régi jegyzője talán öt-hat héttel ezelőtt gutaütés következtében meghalt. A levél írója csak nemrég vette át hivatalát. A konzul úr leveleinek vétele után rögtön utánanézett és tényleg talált egy letétebe nevezett végrendeletet, melyet kevéssel elődjének halála előtt egy özevgy báró Denneburg Willibaldné bízott reá megörzés végett. A végrendelet tartalmáról tudomása nincsen.

A konzul néhány udvarias frázissal, melyek szerint igen nagy örömeire szolgált, hogy Ritának szolgálatára lehetett, ószintén kívánja neki, hogy a megszerzett adatok segítségével mihamarabb sikeressen elintézhesse ügyeit.

Rita kiejtette kezéből a levelet.

Tehát minden kétséget kizárólag létezik végrendelet... És Flóra néni Willmeritzben végrendeletkezett... Ezáltal egészen bizonyos, hogy Denneburg Richard az örökös... Mintha sűrű köd borulna mindenre, a mi körülötte van... Csodálatos, ő mindig azt hitte, hogy teljesen leszámolt és belényugodott azon feltevésbe, hogy Denneburg Richard az örökös, és lám, lelke mélyén megis csak ott lappangott a remény, hogy Flóra néni végrendelet nélkül halt meg s így bírói úton érvényesítené, mint vérrokon, örökösödési jogait, valószínűleg elég tekintélyes rész jutand neki a nagy vagyonból.

Igy pedig... bizony nagyon valószínű, hogy Flóra néni akkori lelkiállapotában legkevésbé sem gondolt arra, hogy megemlékezék idegenben betegnek fekvő unokahúgáról.

Tehát tényleg elérkezett az idő, hogy ismét elővegye a lapok kishirdetéseit, előkeresgélje legelőnytelenebb fényképeit s ajánlgassa kevés tudását s alapos tűzpróbát kiállott türelmét különböző finnyás úriasszonyoknak...

Rita szomorú mosollyal tekintett a pinczér által eléje felhalmozott újságlapokra.

Miért ne fogna hozzá mindjárt? Ugyis elprédált egy hónap idejéből... most itt a bizonyosság; most má nincs semmi kifogása arra nézve, hogy bevarrja, a míg ügyei tisztázódnak... Elégé tisztán áll előtte a halálig tartó egyforma szürkeség...

Elszántan nyúlt a legfelül fekvő lap után. «Abbazianer Kurblatt». Egy tekintetet sem vetve a lap tartalmára, rögtön a hirdetéses felét ütötte fel.

Kevés lapelgés után egy, mindjárt a lap végén, nagy betűkkel nyomtatott hirdetés vonta magára figyelmét. «Társalkodónőt és útítársnőt keres magányos úrnő. Abbazia. Villa Zeppa. Jelentkezheti d. u. 4—5 közt.»

Lám, mintha csak maga a véletlen ösztökélne arra, hogy mihamarabb cselekedjem... Az én hajóm ugyanis csak hatkor indul vissza. Ebéd után mindjárt átmehetnek Abbáziába. Legalább így én is meglátom az illető úrnőt, nem csak ő határozhat fotográfiam után, hogy tetszik-e neki a hajam állása s az orrom és szám vágása.

Ritát egy kis dacz is készítette ezen lépésre. Látni akarta, hogy milyen hatást fog tenni Marosyra, ha odaveti neki, hogy igenis már állást vállalt. Ennyi meg ennyi nap mulva pakkol és megy.

Mert bizony gondolatai hátterében egész nap ott lappangott Marosy.

Mikor elindult Porto-Réből, akkor saját magát hibáztatta, hogy miért is nem kérte meg, hogy jöjjön vele. Most pedig, hogy kintzón érezte hiányát valamely barátai lénynek, a kivel megbeszélhette volna mindazt, ami az utolsó órákban történt, most nehezelt reá és közönynyel vádolta.

Gyorsan és szórakozottan elköltött ebédje után hajóra ült és átment Abbáziába.

Hosszas kérdésködés után megtudta, hogy a «Villa Zeppa» Volosa felé van a Reichsstrassen és valami gazdag nagyiparos özevgyé.

Az ég beborult s látszólag egy kis múltó zivataros eső fenyegett.

Rita meggyorsította lépéseit és a kijelölt irányban haladva, csakhamar meglelte a «Villa Zeppa»-t.

Impozáns nagy erkélyes, terraszos épület volt ez, a kertben egy sor óriási pálmával. Beszöngtetett és az elősiető inasnak átadta névjegyét.

Az inas bevezette őt egy nagy szalonba, a mely azonban igen homályos volt, részint, mert a nehéz selyemfüggönyök és drapériák félig elfedték az ablakokat, részint mert a közelgő eső miatt odakinn is besötétedett kissé.

Rita leült és várt. Kevés idő múlva az előcsarnokon keresztül kopogó magassarkú cipők tipegése s selyemszóknyák suhogása közeledett. Egy kissé zsiros hang, nyilvan az inasozólva, kérde:

— Hol?... A nagyteremben?... Felgyújtott?

— Nem, nagyságos asszony.

— Úgy hát gyújtson föl.

— A nagy csillárt?

— A nagy csillárt és az összes mellékvilágítót.

A portiere alatt megjelent egy elég magas, elég csinos, úgynevezett átmeneti korban levő hölgy, kissé túlgazdag selyempongyolában, erősen rizsporozott arcában rendkívül édes mosollyal.

Megpillantva Ritát, kissé előkelő negédeskedéssel sietett feléje.

— Ah, Zsarnay kisasszony, igazán nagyon kedves, hogy felkeresett. Ön bizonyára rokona Denneburg bárónénak. Ó egy született Zsarnay.

(Folytatása következik.)

FLÓRIÁNNÉ ELVEI.

ELBESZÉLÉS. IRTA SAJÓ SÁNDOR.

Az volt ám még az igazi nagy nap, mikor a főispán a tiz esztendő jubileumát ülte! Tíz évig ülni egy vármegye nyakán: nagy dolog ez ebben a nagyon változandó világban. Jónni hiszen jött a kegyelmes úr máskor is elégszer, — ezen a nagy napon azonban nem jött, hanem — bevonult. Az utca képe is szokatlanul ünnepi volt: a nagyhídnál a kocsmá előtt nem állógáltak parasztszekerek, a nagy piac pedig föl volt söpörve. A városi koldusok, — férfiak, asszonyok — dolgoztak rajta előtte való nap egész délután; Vaks Laji, a koldusbíró dirigálta őket, össze is tisztogattak vagy három szekérre való piszkot, szemetet. Községek küldöttsége minden vidékről, szalonkabátos körjegyzők, ünneplőbe öltözött parasztok, — magyarok, tótok — ödöngtek az utcán, kocsmajátókban. Mikor a szurdoki dombra ért a menet, megdörögtek a mozsarak a «várhegy»-en, a kálvárián, a megérkezéskor pedig Koresok hajdú már ugyan csak sűrűn sütögette őket. Krisztus urunk ott a keresztán meg is sokalhatta már...

Csótáros, cifrakantáros gyönyörű négy ló volt a főispán hintójába fogva, lovas bandérium nyalkállott előtte, utána, elől a diszruhás uraké, hátul a lobogós ingü parasztleányké. Kalkovics aljegyző volt a bandérium vezetője, Flórián írnok a zászlótartója; nap-sugár csókolgatta, nyári meleg szellő lengette a vármegye díszességétől megrongyolódott zászlóját.

Pukkadoztak a mozsarak, de pukkadozhattak az ellenzékiek is, a kik megátalkodottságukban nem vettek részt az ünneplésben. No, ellenzék hatalmasságok, Jordánfalvyak, Maróthyak, Kispálok, mit szölközött hozzá? úgy-e, hogy nélkületek is együtt van az egész vármegye? Hiszitek-e, hogy ilyen dologtevő napon így egybegyűlt volna a nép — azért a kis ebédért, egy-két szivarért — ha nem szeretné a kegyelmes urat? Hát csak néztek ezt a fényes bevonulást és irigykedtek!

A mi igaz, igaz: az ellenzék hatalmasságok ha otthon maradtak is, a pártjukból azért elég sokan állógáltak a bámsz sokaságban néma irigységgel. Itt van teszem azt Flóriánné: nagy ellenzék pedig s egy hét óta váltig fogadkozott, hogy az orrát se dugja ki hazulról ezen a napon, még sem állhatta meg, hogy otthon maradjon. Eljött, hogy lássa az urát, hogy észrevétesse magát vele, hogy hangos szóval bosszantsa, csúfolja, gúnyolja, még itt is, az utolsó percében. Mert nehéz természetű asszony.

— Ott jön ni a drágalátos, azon a kikől-csönzött kehes gebén! Milyen büszkén emeli azt a zászlót, azt a rongyos firhangot! S milyen maskarát csinált magából — hogy nem restelli a vén bolond!

Szegény Flórián úgy tett, mintha nem hallaná a csúfos megjegyzéseket; pedig Flóriánné még utána is kiáltozott. Lehet különben, hogy nem is hallotta: Flóriánné szavait elnyelte az éljenriadal, a mint hullámmzón hőmpolygott végig a néző sokaság mentén a kegyelmes úr felé.

Egy helyen azonban egy recsegő borizú hang makacsul átharsogott minden éljenzésen.

— Puttonyba a főispánnal! Puttonyba vele! Nini, hiszen ez az öreg Lajos, a részeges kertész hangja és szólása! Még mindig él az öreg s még mindig iszik. Gyerekkorunk óta ismerjük, de nem láttuk soha józannak. Valamikor habotázva kisérgettük, úgy ingereltük az utcán:

— Lajos bácsi, — éjjen Tisza Kálmán!
— Puttonyba! — felelte ő állhatatosan minden éljenzésre. Nem értették, miért emlegeti olyan haragosan a puttonyt; most tudjuk már, hogy 1875-öt irtak akkor... Tetszett a gyerekseregnek a pattogós hangzású leszólás: puttonyba! — no, többet is ér a mai divatos *abczúg*-nál. Hát az a hang harsogott bele az éljenzésbe most is: puttonyba a főispánnal!
Heister, a rendőri rangban lévő kisbíró kötelességszerűen csitítaná, de csak inkább ingerli.

— Puttonyba veled is hékás! — kiabál Lajos bácsi, — nekem nem parancsolsz! csak azért is: puttonyba!

Flóriánné a politikai érzelmek közösségével helyesli a szót; odaszalad Lajos bácsihoz és biztatja, hogy jól teszi, csak azért is kiabáljon. Lajos bácsi végignézi Flóriánnén, aztán csöndesen rámondul:

— Puttonyba minden asszonnyal is!
Flóriánné szó nélkül tovább somfordál. Hazamegy, — gondolja — hisz nincs itt semmi látnivaló. Bizony hitvány volt ez a bevonulás, komédia az egész, a kormányparti csahosok hühöja, az ellenzék rájuk se hederit; majd elmúlik ez a nap is, — hadd bomoljanak...

Haza is ment Flóriánné; a templombavonulást, — mi köze hozzá? — meg se nézte; de csak sehogy se találta otthon a dolgát. Az apja, az öreg eszmadia, lám állhatatosabb. Ott lakik a várhegy alatt, a csürben: úgyszólván a feje fölött durrगतták a mozsarakat, de csak ki sem mozdult a kis műhelyéből. Hívta a szomszédja:

— Gyűjjön szomszéd úr, megnézzük a czécszót; hiszen megnézheti azt ellenzék ember is.
— Ne lehessen az... meg hát, sok a dologom — mondta és nagy buzgón szögelte a talpat.

— Mintha bizony nem várhatna az a eszma...
— Hát hiszen várhatna... ha teszem azt Kossuth apánk jönne... de egy főispánért? — akkor lássam ő kegyelmességét, mikor a hátam középit...

Hát ilyen nagy ellenzék lélek szorult Flóriánnéba — asszonyi kiadásban.

Flóriánné nagyon szerette a háborút; mindig felkötött karddal járt otthon. Ennek pedig az volt az oka, hogy az ura nagyon jámbor ember volt. Mert az asszonyok ereje mindig a férfiak gyöngességében van. Szegény Flórián — sajnos — sose verte meg a feleségét. Ha csak egyszer megtette volna, sok keserűségtől ment maradt volna. De hozzászokott a borúhoz s örült, ha egy-egy kis darab kéket látott az örökké felhőző égen. Irnokoskodott a vármegyén s e mellett ezermester volt, afféle pepeselő, szervező, rendező tehetség. Pompásan ülte a lovát is s a főispán bevonulására ő tanította össze a banderistákat. Előkelő szerepe volt hát az ünnepen s ezzel is csak annál kötekedőbbé tette a feleségét.

A bevonulás után hazaszaladt, levette a csikós-öltözetet s a fekete ruhájába öltözöködött. Az asszony gúnyal, gorombasággal támadt rá, szakadozva ki-kitörő keserűséggel:

— Kár meg levitned azt a maskarát. A gyerekek itt lesnek még az ablak alatt, hadd mulatnának még rajtad. Végigsétálhatnál a piacon, mutogathatnál magad. Vagy igaz, ebédre mégy. Csak nyald ki magad szépen! Téged is meghívtak, hogye! Legalább több lesz egy tányérnyalóval. Együtt lesztek mind, az egész banda. Csak eréd, akár haza se gyere... Jubileumi ebédre mégy a kedves, nagy kanállal eszik. Én meg itthon száraz kenyeret rágjak... Hallgatsz úgy-e? — erre nincs szavad. Hogy az istennyila — oh!... No csak eréd, siess már, ne is lássalak... tiszteltetem az egész vármegyét, hogy fordulna föl főispánostul!... Mit csititgatsz? — hogy meghallják? Hát hadd hallják, bánom is én!... Jubilálnak a korrupeziósok, a gögősek!

Az ellenzékiek majálisán bezzeg ott voltak az asszonyok is, — abban a pártnban van tisztesség, — de ide én persze nem mehetek... oh a nyomorultak! Eredj már, hogy ne is lássalak!... Hát hiszen nem is mennék, — nem vagyok kormányparti familiából való... Szegény Flórián szó nélkül sietett el hazulról. Zavaros volt az ünneplő kedve; tündökött magában, minek is vannak asszonyok a világon, vagy ha már kell, hogy legyenek, mért nem másilyenek; s a főispánok is, minek jubiláltatják magukat?... Szerencse, hogy a legelkeseredettebb szív is megbékél a gyomor útján. Fényes nagy ebéd volt a vármegyeháza

nagytermében pezsgővel, cigánnyal. A főispán olvadozott a díszességben; a testvér-törvényhatóságok (sokszor bizony veszekedő és irigy testvérek) s a mindenféle helyi testületek szónokai a kegyelmes úr nagyságát és kiváló tetteit annyira belekapcsolták a haza boldog jövődjébe, hogy a fele is elég lett volna egy új ezredév biztosítására.

Asztalbontás után, mikor a cukorhalmokban is már csak immel-ámmal dúskálhattak az édesszájuk, már fülbe muzsikált a cigány. Kalkovics maga mellé vette az egyik primást egy kontrással, kiült az árnyékos erkélyre és ott huzatta magának. Egy vidéki gazdag özvegy menyecske ép ekkortájt kosarazta ki: nyilván ezt keserülte a bús nóták mellett. A piacon ácsorgó publikum csúfolódva mulatott rajta. Vadas Janesi, az ellenség mindenese egyenesen a cigánynak támadt:

— Hiába mórlikálad magad, Miklós! — úgy se vagy te kormányparti; a szived csak idehűz felénk...

— Hohó, hisz neked szavazatod sincs — nevettek rajta.
— Az mindegy, fő az érzelem — vetette oda büszkén.

Kalkovics nem sokáig állta a tüzet, bemenekült az erkélyről. Ideje volt különben osz-ladozni; este is folytatódik még a nagy nap, fátylas-zenével, ballal...

Szegény Flórián egészen megpilledten került haza. Az asszony csak leste, hogyan köthessen bele. Miközben Flórián levette a kabátját, egy piros selyempapírba göngyölt cukorka esett ki a hátulsó zsebéből. Flóriánné mereven nézte a cukorkát a padlón. Flórián ezalatt egész marokra valót szedett ki a zsebből s az ágyra rakta. Az asszony egy vadmacska-ugrással ott termelt az ágnál és belemarkolt a cukorka.

— Te komisz, te komisz! És nem is szólnál!... Csak ennyi?... Mások bizonyosan telerakták valamennyi zsebéket.

Flórián mosolygott. Az asszony elszégyellette magát.

— Azt hiszed, hogy meg akartam kóstolni? Nem kell, ne félj; nem vagyok éhes a cukorokra. Engem ugyan hiába édesgettek!

Dühösen visszatobta a cukrot az ágyra, — de egy darabot mégis a kezébe rejtett. Kiszietett a konyhába s lopva, falánkul haraptak, szopta a cukrot, titkos gyönyörűséggel, félve, hogy rajtakapják. Tetteit közönnnyel ment vissza a szobába. A cukorhalom ott feküdt az ágyon: mindenik darabja egy-egy színes, édes kísértés.

— Mért nem eszed azt a cukrot, ha hoztad? — förmedt az urára — hiszen csak magadnak hoztad! Aztán miféle cukor lehet? Bizonyosan csak afféle szemnek való silányság...

Kezébe vett egy darabot. Fitymálva bontogatta, kibontván ugyanígy nézegette; aztán, mintha mártíromság volna neki, szenvedő kényszeredettséggel harapott a csücskéből, foghegygel, hogy az ajka valahogy hozzá ne érjen. Hosszasan izlelgette a cukrot, aztán vállalt vont. Persze, ha már beleharapott, természetesen találta, hogy az egész darabot megegye.

— Hát cukor... cukor — mondta közönyösen — nem épen rossz... Mind egy fajta? — kérdezte aztán s hirtelen egy másik darabot bontott föl. Aztán egy harmadikat...

— Nem rossz cukor; sőt elég jónak mondható... A mi igaz, az igaz. Azt különben sose tagadtam, hogy a főispán tudja, mi az úri tempó. Sütemény is volt sokféle úgy-e? Mások bizonyosan abból is vittek haza. De te, te persze nem gondolsz a feleségedre, — szép ember vagy te!... Visszamegy még?

— Vissza, — mondta Flórián nyugodtan — rámbiztál, hogy néztek utána, rendben van-e a nagyterem; a melléktérben meg, a hol teritnek, nekem kell felügyelnem...

— Persze, kibaszálnak... Hát csak eréd,

Koller utóda Szentes fényképe.
Gróf Széchenyi Béla koronáőr, kit a király a vaskoronarend első osztályával tüntetett ki.

Pete fényképe.
Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, ki most ünnepelte jubileumát.

Erdélyi fényképe.
Márkus Géza, az elhunyt műépítész

de gondolj aztán haza is... A főispán is ebből a cukorból evett?

— Ez, a mit hazahoztam, épen arról a helyről való, a hol a kegyelmes úr ült.

— Finom cukor, igazán jó. Kár, hogy nincs több... Hozz még belőle... többet, sokat... süteményt is! — mondta Flóriánné gyerekes, kedveskedő mohósággal. — Hozol? — kérdezte duruzsoló magakelletéssel.

— Megteszi az ember, a mit tehet — mondta Flórián elégedetten.

— A fátylas-menetet én is megnézem, — folytatta az asszony. — Szeretném hallani a főispán beszédét is, mert azt az ellensége se mondhatja, hogy nem tud beszélni. Nagyon szépen beszél... kedves, finom ember. A mi igaz, az igaz... ha más elveim vannak is. Ez nem pártkérdés...

Estefelé, mikor Flórián elment hazulról, az asszony még az ablakból is utána szölt:

— Aztán el ne felejtöd, a mit mondtam... Várlak! — És mosolygott.

Flórián is jobb kedvvel ment az útjára, mint délelőtt és elgondolta: mégis jó, hogy a főispánok jubileumokat tartanak.

Mire sötételni kezdett, a piacon már hullámzott a nép, a fátylas-zenét leve. Odafönt a vásártéren is élénk volt a forgalom: ott gyülekeztek a fátylavívők, díszbe öltözött tűzoltók, — no meg a gyerekek. Gyujtogatni kezdték a fátylakat; a tűzoltó banda tagjai is próbálgatták a hangokat, hogy bele ne sülljenek az egyetlen tudományukba, a Hunyadi-indulóba.

Végre fölgyúltak a fátylak, kialakult a menet; és megindult az induló csindadrattás harsogása mellett, maga előtt hőmpolyogtató, mint az áradat a tajtékzó habot, a lármás gyerekhadát. Parasztleányok fújták a trombitákat néha-néha hamis hangon is, de szívből; Pikal órá, a cseh polgártárs verte a nagydobot, komoly buzgósággal, mintegy megadva a muzsika nemzeti jellegét. Flóriánné szépnek és meghatónak találta az egész dolgot; jól oda-talokodott a vármegyeháza erkélye alá, hogy hallhassa a beszédeket.

A városi jegyző üdvözölte a főispánt, összekötte a fényesen tündöklő csilagos éggel a kegyelmes úr érdemét. A főispán kegyesen válaszolt: harsány éljenzés kísérte a szavait; egyes éles éljenhangok közbeszítottak olyan helyen is, a hol igazán nem kellett volna. Lajos bácsi, a ki reggel óta még mindig, vagy már megint illuminált állapotban volt, bele-belemordult a beszédbe; egy helyen pedig, mikor a kegyelmes úr épen a polgárságnak a közérdek javára irányuló tevékenységét magasztalta, hangosan fölkiáltott az erkélyre:

— Szamárság!

Egy kis kavargás támadt a szóra, de a hajdúk hamarosan elnémították és elhurogláltak az öreget. Lenyűgözött daczal messziről is visszaküldött még:

— Puttonyba a főispánnal!

Flóriánné hangosan méltatlankodott:

— Be kell csukni a vén részegest! Szemetelenség! A kinek nem tetszik az ünneplés, maradjon otthon! Itt nem pártoskodunk!

A főispán azonban zavartalanul befejezte a beszédét, azzal a kijelentéssel, hogy a magas kormánytól ráruházott hatalmával fogva továbbra is atyai szeretettel fogja gondozni székelye szent érdekeit. A fátylasmenet aztán, úgy a mint jött, visszavonult a vásártérre. A banda most már bátrabban fújta a Hunyadi-indulót, Pikal órá megfiatalodott kedvvel verte a nagy dobot. A hány gyerek volt az utcán, mind a fátylások körül tetekedett, abban a reményben, hogy szert tehet egy-egy fátylamaradékra.

Flóriánnának egészen kiderült a lelke. Barátságos érdeklődéssel nézte a bába vonulókat is, azzal a nyugodt tudattal, hogy a mai nap ő rá nézve se múlik el édesség nélkül. Hazamenet szinte áradozó dícséretre fakadt a szomszédasszony előtt s egy csöppet sem érezte az elvei háborgását.

— Nagy nap volt, szép nap volt! — mondta majdnem dícsékedve, a cukorra gondolt s teljesen megfeledkezett a magra ellenzék voltáról.

— Ohthon aztán türelmetlenül várta az urát. Belenézett a tükörbe is és meg volt elégedve magával. A harag, a békéltenség, az ellenzékieskedés bizony vénit; a nyugalom, az öröm, a vármegyének való meghódolás ime szinte megszüepíti az arcot...

Mikor az ura éjfél tájban hazajött, röpülve sietett eléje.

— Hoztál? — kérdezte volna, de már ott látta az ura kezében a csomagot. Jókor nagy stancizli volt, tele mindenféle cukorral, süteménnyel.

— Nekem hoztad, úgy-e?... Jó ember vagy, kedves vagy — mondta örömmel és nekiesett az édességnek.

Flórián mosolyogva nézte.

— Nagy nap volt, szép nap volt, büszke lehetsz rá te is, a vármegye is! — ömlengett az asszony, falánkul nyelve cukrot, süteményt egyaránt. Gyönyörű volt a bevonulás, a fátylas-zene, minden! És a főispán — milyen aranyos ember!... Tudod, meg vannak az elveim, de azért nem vagyok elfogult... Te nem is kóstolsz belőle?

— Nem élek vele. Te is vigyázz, hogy el ne rontsd a gyomrod.

— No még ezt az egyet, ezt az édeset — mondta az asszony izgatott örömmel. Tudod, hogy édesszájú legyek — tette hozzá nevetve és odasimult az urához...

Másnap, vasárnap reggel, mikor Flóriánné a portörölt rázta ki az ablakon, megszölkötött a ház előtt állógáló házígazdáját:

— No, Elek bácsi, látta a tegnapi ünnep-
lést?

— Nem láttam biz én — felelt ez mogor-

ván — fene törődik vele. Kint dolgoztam egész nap a réten, kint is háltam... Gyönyörű éjtszaka volt...

— Gyönyörű éjtszaka volt — mondta Flóriánné is meggyőződéssel és dúdoraszva rázogatva a portörölt...

AZ ÉN KIS FALÚMBA.

Az én kis falumba	Pedig elgondolva
Mikor haza megyek,	Jól a magam sorsát:
Ismét gyerek vagyok,	Az az öröm mind belém
Az egykori gyerek:	Hiábavalóság!
A kertet, a mezőt	Felém akármmennyi
Boldogan bejárom,	Édes emlék ragyog:
S úgy örülök minden	Inkább sírom kéne,
Haszontalanságon!	Mikor otthon vagyok!

Minden búban ott	Ez a szép világot
Elfelejték én is,	Akárhogy is nézze:
Eszembe jutnak a	Nincs oka már annak
Régi, szép játékok,	Az örvendezésre,
S addig álmodozok:	Kinek, valahányszor
Szinte kedvem támad	Ifjú akar lenni,
Elévenni megint	Mindig haza kell a
A náparipámat	Falujába menni!

Jakab Ödön.

EGY KÉP.

Valahol egy képre találtam.
Mely átsugarozott lelkenem
— Nem is való volt tán, csak álom —
Egy távoli, egy névtelen.

Nem is való volt tán, csak álom,
De azért ez ma mindenem.
— Itt megmaradt a lelmem mélyén
Az a távoli névtelen.

Itt megmaradt a lelmem mélyén
— Napfény, ifjuság, szerelem:
Alomtalan éjneknek álma —
Az a távoli névtelen.

Kinéznek a nyiló tavaszba,
Száz színes kép játszik velem.
— Oh! balga sziv, kit foglyul ejtett
Egy távoli, egy névtelen...

Petri Mór.

KIS TRAGÉDIA.

Kérték, beszéljen: beszélt nyugodtan,
Kérték, kacagjon: kacagott.
Kérdezték százasor: boldog-é?
Azt felelte: boldog vagyok.

Kérték, daloljon. Mosolyogva
Dalolt sok vidám, könnyű dalt —
S mikor azt hitték, hogy mindent felejtett,
Fölszóhajtott, és — belehalt.

Farkas Imre.

SZÍNHÁZAK.

Schiller: Ármány és szerelem, a Nemzeti Színházban.

Egy kis szünetet a színházakban, az eddigi eredmények kihasználása, új dolgokra való készülődés, — pihenő a publikum ama kis csoportjának, a mely ott van minden újdonságnál s csak a premiérekre jár el. A nézőtér jogaihoz jut a tulajdonképeni közönség, a mely nem sznobizusból, nem is a kritizálásért, a primeurök ingeréért jár a színházba, hanem a kellemes és művelt szórakozásért, nem akar dönteni szerzők, darabok, színészek sorsáról, csak jó estét akar eltölteni jó írók jó darabjainak jó előadásá révén.

A Magyar Színházban van a legkényelmesebb dolga. A farkas még mindig teljes vonzóerővel hat, estéről-estére megtölti a nézőteret, pedig már átesett az első jubileumon: a 25-ik előadásán is. Később álló bécsi előadása majd csak még jobban fel fogja lendíteni iránta az érdeklődést idehaza is. Folytonos előadásait csak Nagy Endre kedves komédiája szakítja meg egy-egy estére. Ez a darab is túl van már az első jubileumon. A Magyar Színházban még jó darabig nem kell új darabról gondoskodnia s idei sazonja máris biztosítva van, pedig még messze vagyunk a tetőponttól.

Nehezebben indul a dolog a Vigszínházban. Az ostrom sikere még mindig állandó, a mi közönségünk mértékén túl is kitünteti Bernsteint, — de ez magában nem elég s azok az új darabok, melyeket a színház egymás után melléje boesát, nem tudnak zöld ágra vergődni. A közönség ábrándult ki a francia bohózatból, vagy a francia bohózat vesztette el még azt a frisséget is, a mi benne van, — ki tudja? Elvégre a *Teddy barátom* — Rivoire és Besnard új darabja — sem sokkal rosszabb a többinél és mégis már első előadásakor konstatalni lehetett rajta a facies hippocratica jeleit. Igaz, hogy komikum a kissé túlmessze van tőlünk, mert minálunk az Európa-járó amerikai épen nem olyan megszokott alak, mint Párisban s amerikaiasságának szembeállítás a párisiassággal, a mely a darabban különben is csak külsőségekre vonatkozik, minket nem mulatalt annyira. Úgy látszik, a Vigszínház ezutánra, újv utánra tartogatja leg-nagyonb ütőkártyáit.

A Nemzeti Színházban *A faun* a nagy siker, folyton tele házakat vonz s mindenki örömmel látja benne Rajnay pompás színészi tehetségének kivirágzását. A darab is, utólag konstatalni lehet, megvesztegeti a publikumot a maga elmés, úri tónusával, összeállításának ügyességével, — elvégre a nagyközönség csak egy szempontból ítél, csak azt keresi, elég mulatságos vagy érdekes-e a darab, míg a kritikus magasabb szempontokból is néz és olyan dolgokat is meglát, melyek megvesztegethetőbb szemek számára rejtve maradnak.

Egy érdekes újabb előadást is produkált a Nemzeti Színház *A faun* óta: előadta Schiller egykor nálunk is nagy sikereket látott, azóta azonban teljesen letűnt polgári tragédiáját, az *Ármány és szerelem*-et. Kétféle szempontból is érdekes volt az előadás: a darab és a játék szempontjából.

Nem érdektelen dolog meglátni a színpadon egy darabot, a mely eddig nekünk, ifjabb generációnak, csak olyasmány, irodalomtörténeti emlék volt. Meg tud-e elevenedni a közel másfélszáz esztendő darab? Tudtuk, hogy a gondolati tartalma számunkra már elavult, problémáját, a szerelemnek rang és vagyoni különbségeket ledöntő erejéről szóló felfogást vagy két nemzedék irodalma segített agyoncsépelni a «vár és kunyhó» motívumának örökös feszegetésével. Ma nekünk más osztálykérdéseink vannak, mélyebbek, a mi életünkben fakadtabbak, semhogy nagyon izgatni tudjon az a kérdés, hogy mi lesz, ha a hatalmas miniszterelnök fia beleszeret az egyszerű polgár lányába. A kornak képe, a mely a darabból élénk tükröződik, még jobban a múlté: ma már nem tudjuk képzeletben sem átélni a zsarnok miniszterelnök hatalmának végzettségét, alig tudunk hinni a család és gyilkosság által hatalomra jutott udvari politiku-

sokban és elképzelhetetlen gondolat nekünk, hogy egy fejedelem százezre adja el alattvalóit az angoloknak, zsoldosokul az amerikai háborúba, hogy az árukon nyakéket vehessen kedvesének. A szentimentális maitresse, a kinek fogalma sincs azokról a szörnyűségekről, melyekből az ő fényűzésének anyagi eszközei kitélenek s mikor megtudja a valóságot, akkor is előbb egy szerelmi katasztrófának s a szeretett férfi s a vetélytárs előtt való megaláztatásnak kell jönnie, hogy lemondjon a ragyogásról, mely körülveszi, alighanem már a maga korában is csinált virág volt, ma alig tudunk mást látni benne, mint színpadi kelléket. Múlt társadalmak elmúlt ösztöközéseit nem egyszer viszi színpadra történeti darabban modern író is, de ez mégis más dolog, mert ebben mindig a jelen embere látja felénk a múlt jelenégeit, itt visszatekintésről van szó a jelenből a múltba. Mikor azonban a darab magából a múltból jön hozzánk, annak a kornak a szemével nézve, a melyben játszik, olyan mondanivalókkal, melyek annak idején véres aktualitások voltak, — akkor szakadék támad a néző és a darab között, az egésznek súlya, színe, nyomatéka megbomlik, nincs eleven kapcsolat a mi lelkünk és a darab lelke között, ezt magunknak kell tudatos beleéléssel előidéznünk. Mindezt tudtuk, ezért vártuk kíváncsian a darab hatását, melyet lelkünkre tesz, mert ebből véltük megállapíthatni, van-e a korból belevitt anyagon kívül magában a darabban valami nem kívülről bejelutott, hanem belülről kifelé vetődő erő, a mely mindig állandó marad.

Igenis van. Az *Ármány és szerelem* ma is hatásos darab; bármit mond is tudatosságunk, a mely folyton konstatalja avulttá voltát, az érzésünk csak az elején ingadozik, mire kissé belemelegszünk, egyszerre csak azt vesszük észre, hogy vele érzünk, utána megyünk a költőnek mindazokban a lelki hullámzásokban, melyekbe bele akar minket ragadni. Mi a titka ennek az erőnek? Az a fiatal hév, lelkes hit, a meggyőződésnek az a magától értetődése, a mely benne árad, kisugárzik belőle és ellenállhatatlanul visz magával mindenkit. Folyton érezzük, hogy itt a lelkéből, a maga életének keserűségeiből, elnyomott helyzetének békéit tépdésve szól egy fiatal ember, a kinek véres, lázadásra ingerelő valóság minden szó, a mit kimondat alakjaival. Schiller fiatal szívének vergődését, vére hullását érezi a darabban s ez az, a mi benne ma is élő és ma is hatásos, — hatásosabb, mint nem egy mai írónak jól kiszámított, szándékos és a pénzár felé sandító lírai póza. Ezt megéri az is, a ki alig tud valamit Schiller életrajzából, ifjúkori küzdelmeiből és kórának viszonyaiból. Ebből árad ki az élet melegsége az egész darabra s ennek mindig megvan a szuggesztív hatása, nem tudunk idegenek maradni a színpadon történő dolgoktól, mert ha egy század távollásán keresztül is, de ember kiált át hozzánk s emberi érzésünket fogja meg.

S a technika ősi, primitív fogásai is mennyire hatnak ma is! Az író jóindulatú bánása a színészekkel: egész csapat színésznek ad jó szerepet és gondoskodik róla, hogy mindegyik legalább egyszer taps közben menjen ki a kulisszák mögé, mindegyiknek ad legalább egy nagy, hatásos jelenetet, sőt ha kell, egy hatásos tirádá kedvéért külön behoz a színpadra egy egészen új alakot, a ki jön, otthagyja fülünkben a tirádáját, aztán eltűnik örökre. Kicsit megmosolyogni valóan naivak az ilyen fogások, de az a fő, hogy nem ellenszenveselek, nem keltik azt az elidegenítő benyomást, hogy itt a hatás kedvéért van a darab. Az író a darab kedvéért keresi a hatás eszközeit, technikus tudatosságának feltétlenül érezzük jóhiszeműségét. Azt is jól látjuk, hogy minden alak, külsőleg akármily gondosan van megrajzolva, alapjában véve csak figura az író kezében, mindegyik ő belőle jelent valamit: a szerelmes pár Schiller felháborodását jelenti a rangbeli elfogultságok ellen, az öreg muzsikuss Millerben

Schiller polgári önérzete, a társadalmi tekintetet figyelmesen betartó büszkesége testesül meg, az udvari emberekben Schiller gyűlölete ez ellen az emberfajta ellen, a mely neki és kora minden német polgárának annyi szenvedést okozott, — szóval, hogy minden alak tulajdonképen ürügye valaminek, nem a maga való erejéből táplálkozik. Ez sem zavar, ha egyszer megszoktuk annak nézni a darabot, a mi: Schiller lírai megszólalásának, ha a darab mögött, mint legérdekesebb, bár színpadra soha nem lépő alakon, a költőn függ a szemünk.

Másik érdekessége az előadásnak — maga az előadás. Az utóbbi években teljesen elszoktunk a szavalo kritizálni előadástól, nem is olyan rég hangos kritikai csaták is voltak elene. A Nemzeti Színházban is, a hol pedig ennek az előadásmódnak fényes hagyománya volt, csaknem egészen áttértek a modern társalgó előadásra. Az *Ármány és szerelem* ezt a múlt stílust támasztotta fel, nyilván abból kiindulva, hogy a darabot a maga kora színjátszásának stílusában kell adni, mert annak számára van írva. Ezt a stílust nemesek következetesen megtartotta, hanem még ki is élte az előadás, a rendező *Ivánfi Jenő* szándékából. Ehhez alkalmazkodott a színészek mozgása is; a mai stílus szerint a színész arra igyekszik, hogy az élet mozgását mutassa, az élet benyomását keltse a színpadon, mozdulatai nem a darab szavainak kísérei, hanem magukban érvényes részei a színpadon végbemenő cselekvénynek. A régi stílus szerint a színész mozgása gesztus, a szavak értelmezésére, magyarázására, aláhúzására való s a hogy a szavalo beszéd is kissé úgy hangzik, mintha kottára volna szedve, a gesztus is bizonyos szabályokhoz van kötve.

Kiderült, hogy ez a tradíció nem vesztett ki a Nemzeti Színházból, csak háttérbe szorult. Az idősebbek ebben nevelkedtek, jól, biztosan érzik magukat benne s a fiatalok is meg tudják csinálni. A mi modorosság van a dologban, a stílus hozza magával. Eleinte kissé különösen, énekszerűen hatott ránk ez az előadás-mód, lassankint azonban beléjötünk s mire teljesen belejutottunk a darabba, megvolt az illúzió. A fődolog az volt, hogy meg tudtak egységesen maradni a darab tónusában, mert nincs, a mi az illúziót jobban zavarná, mint a tónusból való kiköppenések, az előadó stílusok összekeveredései. A Nemzeti Színházban nem gyakori az egységes, jól összekomponált előadás, — ezt legalább ezúttal megkaptuk. Talán inkább szubjektív benyomás, de egyszer-mászor úgy éreztük, a szereplők némelyike némi kevés önkénytelen ön-íroniát éreztetett a szavalásában, mintha maga is furesállan, hogy most így, szavalva kell beszélnie s túlságosan kiélezte az egésznek éneklés-szerű jellegét. Kisebb baleseteket leszámítva azonban, fel tudta kelteni a játék azt a hangulatot, a melyre szükség van. Ki kell emelnünk Gál játékát a fómíniszterrel való, egykor híres jelenetben s általában Miller egész szerepének ábrázolásában, — ebben meggyőző-dés is volt, tehát meggyőző volt.

Talán meg is könnyíti ez a szavalo mód a színész munkáját, mert az előadás stílusát kénszen, tradícionálisan kapja, nem kell magának keresnie, mint a modern realiztikus előadásmódban. Olyan színész is, mint *Bakó*, a ki máskor könnyen elvétí a stílust, könnyen és biztosan mozgott benne, de meglepően tudta *Váradi Aranka* is, a ki pedig másban nevelkedett. *Beregivel* nehezen tudtunk megbékülni, különösen a szenvedélyes jelenetekben; nála a szenvedélyes beszéd egyértelmű a nagyon gyors beszédrel s a vége az, hogy a nézőtér-ről nem lehet a szavát megérteni. Egész tirádák elvesztek így a számunkra. *Márkus Emilia*, *Gál*, *Ivánfi*, *Dezso* s a többiek is jók voltak. Egy kicsit mindig úgy éreztük, mintha operában volnánk, de ez nem volt kellemetlen s miután megszoktuk, nem is zavart. A közönség érdeklődése nem volt valami nagy, de a ki ott volt, az nem bánta meg ezt az estét.

Schöpfung Aladár.

LILIEN-KIÁLLÍTÁS.

E. M. Liliennek a Könyves Kálmán szalonjában rendezett kiállítása, mely mintegy harmadfélszáz grafikai lapot mutatott be közönségünknek, túlnyomó részében illusztrációkat tartalmaz. Néhány rézkarc kivételével, melyeknek legtöbbje csak úgy hat, mintha későbbi illusztrálásához való előtanulmánynak készült volna, a rajzok élezen határolt fehér-fekete felületeket adó, vonalakat látó, árnyékokat felejtő tusrajz, melyben nincsenek átmenetek, nincsenek levegőtávlatok, hanem csak körvonalak és vonalperspektívák.

Nézetünk szerint túlzás az, ha Lilien művészetében nálunk új stílust látnak és mint a ma rajzolóinak egyik legnagyobbikát ünneplik. A ki csak valamennyire ismeri a XIX. század rajzművészetét, első pillanatra felismerheti, hogy Lilien a müncheni rajzoló-iskolának tagja, kit egyénisége nem emel ki annyira környezetéből, hogy amarról meg lehetne feledkezni. Ez a müncheni rajziskola úgy szólván mindent az angol praerafaicitáknak köszönhet s ebből a mindenből a legtöbbet annak, kiben ez az irány torzképpé facsartan, de mégis zseniálisan szétbomlott: Beardsleynek. Rajzaiban, ezekben a tussal fehér papírra fektetett, végtelen pontosságú, vonalban mindig merev ábrázolásokban egy teljesen kidolgozott, minden lehetőségében kiaknázott kifejezési módot kaptak, melyet hosszú években át egy újabb ötlettel sem tudtak gazdagítani. A mi Beardsleyben a legmegkapóbb volt, nagy és beteges képzelete távol állott a derék németek lelkétől, kik erotikus lázalmok helyett becsületes polgári meggyőződései hirdetőjévé tették a perverz fantáziájú angol összes kifejezési eszközeit. Ebbe az időbe esett szintén angol hatás alatt a németeknek az a felfedezése is, hogy a könyv külső kiállítás tekintetében több is lehet mint az Universalbibliothek egy disztelen füzeté, úgy hogy ekkortájt nagy könyvdíszítő és illusztráló hajlam tört ki szomszédainknál, a miről ennek az időnek

DÁVID ÉS GÓLIÁT.

számos túldíszített könyve tanuskodik. Legtöbbjük ebben a fehér-fekete merev vonalstílusban volt megrajzolva, mert az új törekvések, melyek az akademizmus ellen indult küzdelem jegyében indultak, a megváltást az angolok kifejezés-módjában találták meg. Ehhez a mindent fametszetszerű vonalakra való felépítéshez különben is megvoltak az előzmények a Cornelianusoknak mindent vonalra fűző, árnyékalan és térletlen meglátási módjában. Ennek a meglehetősen merev és a rajzolás

festői oldalairól teljesen lemondó iskolának egyik kiválóbb tagja Lilien, kinek, ha nem is a kifejezés módjára kiható ötletekkel, de új tárgyi körrel sikerült gazdagítania ennek az iránynak eredményeit. Szegény sorból, galicziai zsidó családból küzdött fel magát és megőrizte ennek a festőiség tekintetében végtelen sok thémát nyújtó fajnak szeretetét. Lassanként elhagyta a müncheniek üres ornamentika-hajhászását, multtalan szimbolizmusát és a zsidó faj alapos ismeretével a biblia disztiséhez kezdett, majd a ghetto irodalmának lett illusztrátora. Készakarva nevezte illusztrátorának és nem rajzoló-jának, mert nem annyira festői oldalai, félhomályai, exotikus szokásai érdeklik, hanem inkább gondolati vonatkozásai. Rajzai nevét mind ismeretebbé tették Németországban, hol lassanként a protestáns körök vezürlő emberei is felismerték biblia-illusztráló képességét, úgy, hogy a bibliának ifjusági kiadásához már egyházi megbízásból készítette rajzait. Újabb időben úgy látszik, mint az egész német művészet, Lilien is francia hatásokat mutat művészetében, a mi kivált rézkarczain látszik meg, melyeken azonban még sem tudott teljesen megszabadulni kifejezés-módjának merevségétől. Hogy zsidó léte távolról sem tudott oly művészettel mélyedni a ghetto életébe, mint azt csodás rajzain Rembrandt tette, csak azt bizonyítja, hogy a művészetben a faji kérdés mellékes, a miről az utolsó napokban Lilien

ünneplői minálunk egy kissé meglepedtek. Lilien kiállítása igen figyelemreméltó tanulságokat nyújtott, mert a müncheni rajzolásimódnak, melyet éles külömbösek választanak el a francia nyomon induló berlinitől, egyik legkiválóbb képviselőjét mutatta be és érdekes összehasonlításokra adott alkalmat, mert ugyanekkor Vadász Miklósnak és a francia grafikusoknak kiállításain egy egészen más irányú és sokkal magasabb művészi értéket nyújtó rajzművészetet ismerkedtünk meg. Farkas Zoltán.

DÁNIEL PRÓFÉTA.

RUTH, A KALÁSZSZEDŐ.

KÉMEK ÉS KÉMKEDÉS.

Az angol közmondás szerint a kereskedelemnek a hódítás nyit utat. Trade follows the flag, mondja az angol. Előbb a lobogó, aztán a kereskedő. Elégé találó volna, ha e közmondás mintájára azt mondaná valaki: Előbb a kém, aztán a háború. Mert a háborút szükségszerűen megelőző teendők közt az elmaradhatatlanok s legfontosabbak egyike a kémkedés. Ezért védekeznek oly kitartóan, néha a rémlátásig éberen a kémek és kémkedés ellen különösen azok a hatalmasságok, melyek egy másik hatalmasság támadó szándékától tartanak. Ezért fognak lépten-nyomon valódi és vélt német kémeket Franciaországban, francia, angol és orosz kémeket Németországban s ezért borul izgalomba egész Angolország, mikor híre kel, hogy titokteljes idegen hadi léghajó tünt fel itt vagy amott az angol ég alján. Legutóbb, a mult hetekben, egy Zeppelin-rendszerű léghajót pillantottak meg valahol a skót tengerpart körül, volt is általános izgalom s felszólalás az angol alsóházban is.

Az idegen államok szolgálatában álló kémek egész raja teszi próbára nálunk is az ellenőrzésükre hivatott két hatóság: a vezérkar irodájának s az államrendőrségnek éberségét. A legelősebben figyelők követik szemmel e veszedelmes emberek lépteit, hogy megfűssék a veszélyes munkájukat, s lehetőleg reájok bizonyítva a kémkedést, a megtorló igazságszolgáltatás kezére juttassák őket.

Kétféle kém van. Más az idegen állam külügyi hivatalából vagy hadügyminisztériumából intézett hivatalos kémvizsgálat és más a szervezetén kívül, az illetőnek, hogy úgy mondjam: saját szakállára üzött kémkedés, bár a cél mindkét esetben ugyanaz. Az az állam, mely ki akarja tudni katonai titkainkat, mindenek előtt keres magának egy oly bizalmi férfit, ki vagy itt lakik, vagy feltűnés nélkül tartózkodhat köztünk. Ez embereket időről-

időre az említett központból utasítják, hogy miféle titkok megszerzésére vesse a fősúlyt. A szervezeten kívül álló kémek, kik különböző okok miatt vetik magukat veszedelmes, de néha gazdagon jövedelmező mesterségükre, nem állnak szabályszerű összeköttetésben a külügyi hivatalokkal és hadügyminisztériumokkal (hol nem is névszerint, hanem számok vagy titkos jegyek alatt tartják nyilván őket), hanem csak a bizalmi emberrel érintkeznek. A legtöbb ily alkalmi kém egyszerűen pénzért üzi mesterségét. De vannak ideális lelkületű, vagy exaltált fiatal emberek, kik nem haszonért, hanem hazájukért vagy az emberiség érdekéért teszik ki magukat a kémkedéssel együtt járó veszedelmeknek. Az ily kémek lelkesek, bátrak, önfeláldozók és megbízhatók, ha nem is áll rendelkezésükre a foglalkozásukra kémfortély és szakismerete. Ez mindig csak a saját hasznát nézi, kész megtévesztő felvilágosítást is adni, csak hogy kereshessen; néha kétfelé is kémkedik, s megfelelő bérért eladja saját hazájának katonai titkait is.

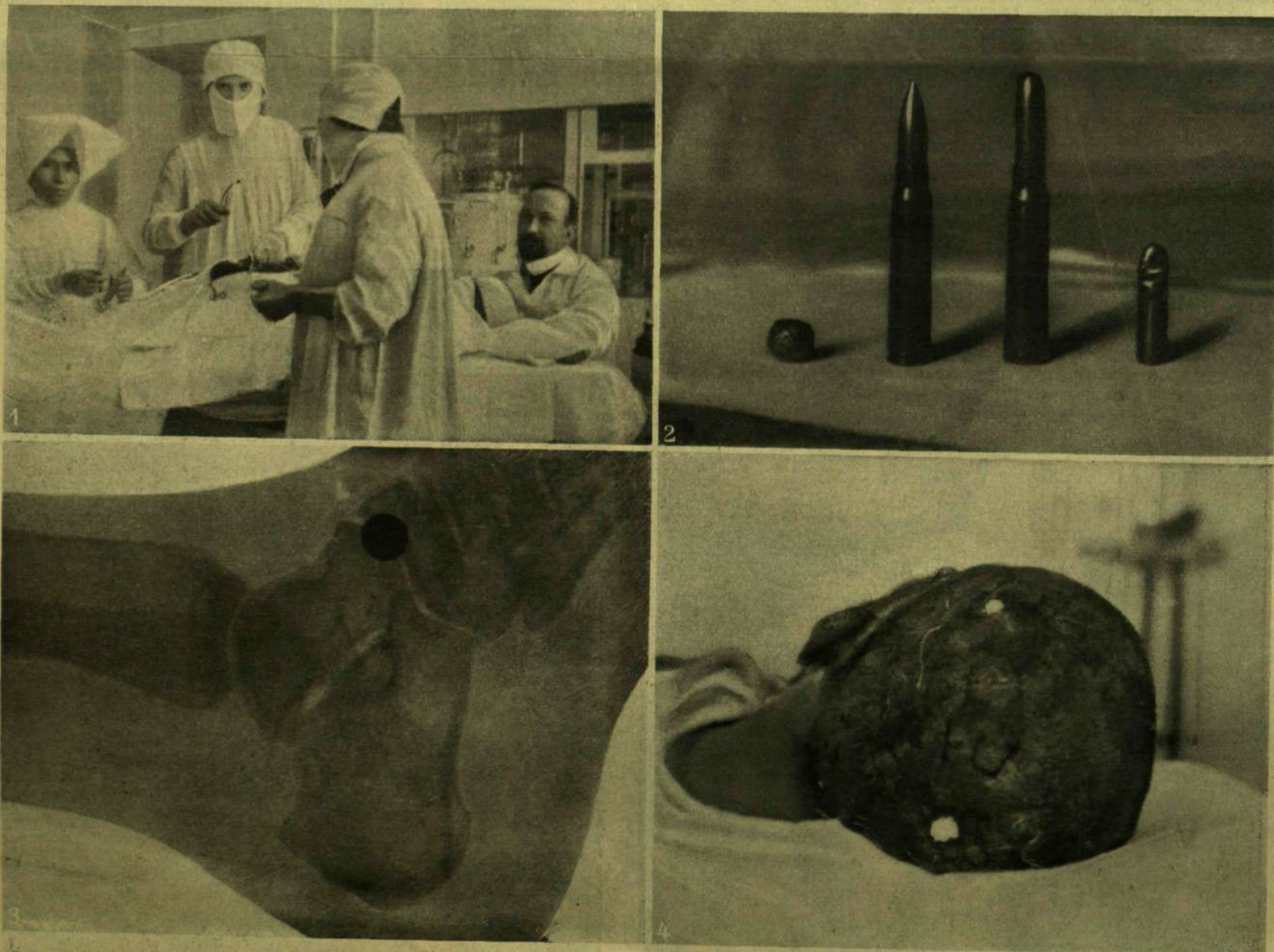
A fizetett kémnél az a fő, hogy állásánál vagy összeköttetésénél fogva képes legyen értékes dolgokat nyomozni ki. Fődolog, hogy a kémkedés tárgya hozzáférhető legyen számára. Ennek következtében a csábító leginkább fontos hivatalok személyzetében keresi czinkosát. A kémkedés tárgya fölöttébb különböző. Nem a diplomáciai, hanem csakis a katonai kémkedésről szólva, az ellenséges vagy ellenségé válható állam semmit sem óhajt oly forrón megtudni kémjei által, mint a háború esetére megállapított hadrendet, az ordre de bataille, mely a hadrakelt seregnek hadseregekre, hadtestekre és hadosztályokra való tagozását állapítja meg, s a melyet minden hadvezetőség természetesen a legföltékenyebben titkol. Mikor háború fenyeget, e titok ismerete megbecsülhetetlen az ellenfélnek. Fontosság dolgában majdnem ehhez fogható a felvonulási terveknek, háború idején a katonai csapatállítók vonatok menetrendjének s a meg-

erősített helyek fölszerelésének ismerete. Az erődítményekről szerzett fényképfelvételeknek a modern földszáncok mai korában nincs meg többé az az értéke, melyet általánosan tulajdonítanak nekik.

Háborús feszültségek idején megsokszorozódik úgy a kémek, mint az ellenőrzésükre hivatott hatóságok munkája. Megjegyzendő, hogy a vezérkar titkos irodája e tekintetben a béke legnyugalmasabb idején sem pihen. Résen kell ott állni mindig s minden eshetőséggel szemben. A hatóságokat rendszerint jóeleve értesítik saját bizalmi embereik egy-egy kém jöttéről, s mire az illető megérkezik, már kellő figyelem várja, s kísérik, anélkül hogy gyanítaná, míg kelepezebe nem esik. Katonatisztakat most már ritkább esetekben használnak fel kémvizsgálatra, mert sok a feszélyezettség miattuk, ha tetten érik őket. Példa reá a Poroszországban legutóbb elfogott és elítélt orosz százados esete is. A hivatásos kémek kevesebb bajt okoznak, diplomáciai lépést miattuk nem kell tenni. A kémkedés ellen való védekezés feladata nálunk a vezérkarra tartozik, az idegen kémeket ártalmatlanná az államrendőrség teszi. A büntetőtörvény tudvalevőleg nagyon szigorúan bánik el azzal, a kire reabizonyult a kémkedés.

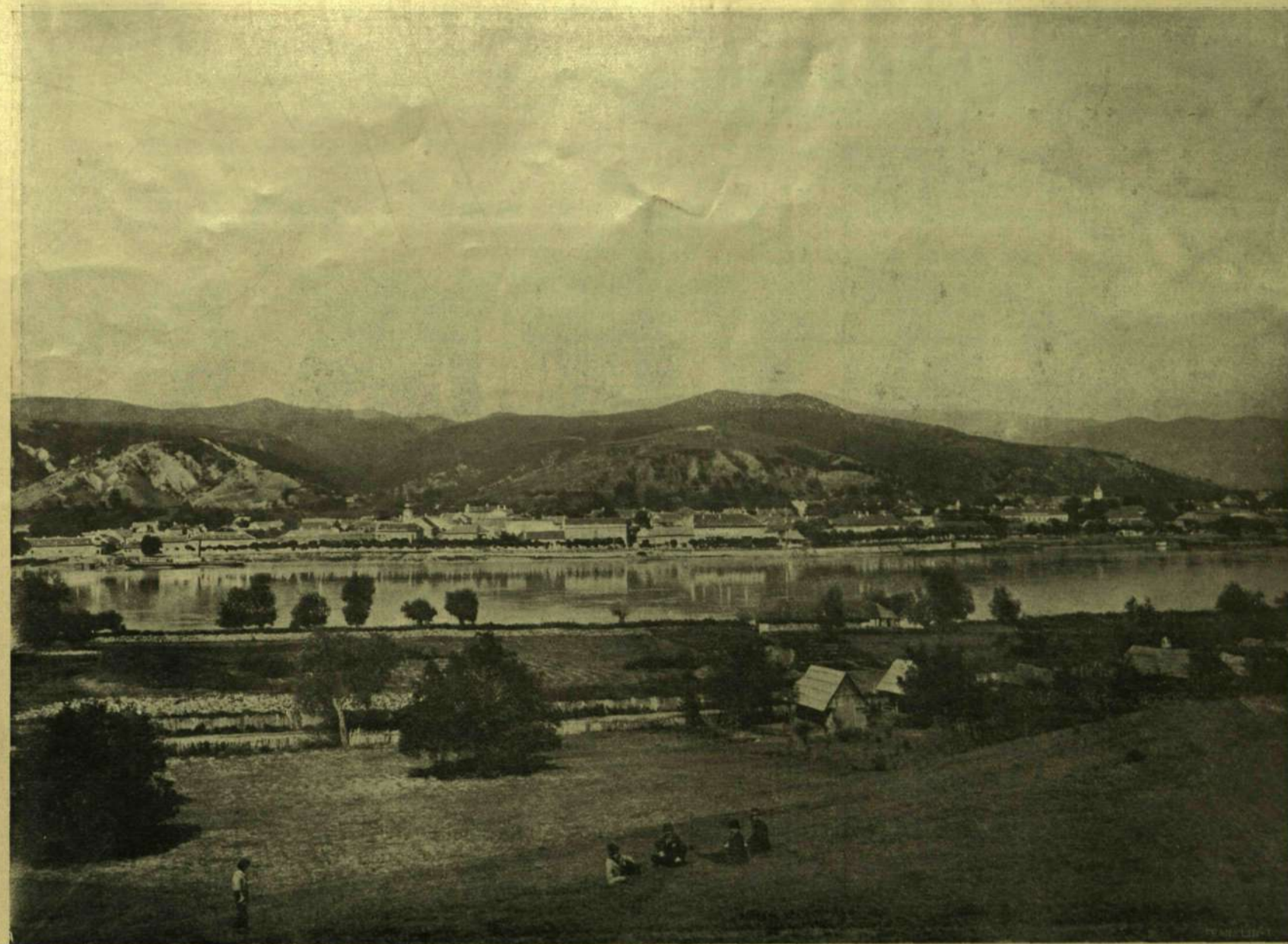
Nem csak férfiak üzik nálunk is, másutt is a kémkedés mesterségét, hanem nők is fölös számmal. Ezeknek sokszor könnyen sikerül egy kis ügyes kacérsággal oly összeköttetésekre tenni szert, melyekhez férfi a legnehezebben juthatna.

A kém a határterületeken többnyire áruhában jár-ke, hol mint földmunkás, hol mint közcseri, házaló, vándorlegény. A legkülönbözőbb foglalkozások színe alatt bújnak meg a városokban is az idegen kormányok eféle megbízottai. De a legveszedelmesebbek azok a kémek, kik pénzért saját hazájuk titkát adják el. Ez árulókat nem sajnálja megbízójuk sem, ha vesztökbe dőlnek.

1. Egy most kioperált golyó. — 2. Két oldal ellapult puskagolyók, középső a török és bolgár puska-töltény. — 3. Egy átlótt lábesont Röntgen-fényképe. — 4. Átlótt koponya, melyet az orvosok kinyitottak, kitisztogattak s újra bevarrtak.

A TÁBORI KÓRHÁZAKBÓL.

ORSOVA A SZERB PARTRÓL NÉZVE.

A SZERB PART, SZEMBEN ORSOVÁVAL, A HOL ÁLLÍTÓLAG ÁGYÜTEGEKET ÁLLÍTOTTAK FEL.

A MAGYAR-SZERB HATÁRRÓL. — Balogh Rudolf felvételei.

A TÖRÖK FOGLYOKAT MONTENEGRÓBAN AZ ÉLELMISZEREK SZÁLLÍTÁSÁNÁL HASZNÁLJÁK.

A TÖRÖK SEBESÜLTEKET A CSATALDZSAI HAROZTÉRRŐL A HEGYEN ÁT A DERKASNÁL ÁLLOMÁSÓZÓ KÓRHÁZI HAJÓRA SZÁLLÍTJÁK.

A SZERBEK DURAZZÓNÁL TÁBORI SÜTŐ-KEMENCZÉKET ÉPÍTENEK.

A DERKASNÁL LEVŐ TÖRÖK KÓRHÁZI HAJÓ CSÓNAKJA.

JÉGPÁLYA.

Korcsolyát kötöttem s rászállottam a jégre. Milyen kellemes és milyen meglepő, hogy csúszok, futok a jég homályos tükrén, szinte lengek a két keskeny ércz talp felett, milyen különös, hogy nem felejtettem el ezt a kis téli tudományt a hosszú esztendő óta, mióta utoljára korcsolyáztam. Oh, gyerünk vissza az ifjú évek e sima mezejére, örvendünk ez egyszerű, egészséges jó örömeinek, öleljük mellünkbe hevesen a szembejövő friss szelet, csipessük cipőszinüre orcánkat az ártatlan hidegtől, csúszunk jobbra-balra, iramodjunk neki, fussunk, repülünk, forogjunk, szédülünk egy kicsit, felejtezzünk el... az ölmos fényű jégen hosszú, szeszélyes árnyékot fut velem a korcsolyáktól irt végtelen, karsú hiroglifák között, a magasból ragyogó villamos ivlámpák világításában. Arcok villannak el mellettem jobbra-balra, csupa idegen arcz, senkit se ismerek ezen a nagy jégpályán, magamban forgolódom, tündeznek a sajátágosan mozgó sokaságban. A melegedő pavilon előtt a katonabanda játszik, kedves, buta amerikai nótát ropogtatnak a tréfás réztrombiták, hangos nevetés, itt-ott ijedt sikongatás, vigan csörgő diskurzusok az elfutó párok mosolygó ajkán, istenek, mit beszélgethetnek, valami olyan kedves és üreset, mint a mit a katonazene játszik. Kifelé igyekszem a közep-ről, gyors hajlásokkal kikerülöm a korcsolyázókat, kicsúszok a pálya szélére, a korlátnak támaszkodom, nézni egy kicsit a népet. A félkarommal lekönnyökölök, s engedem magam előtt szédelegni ezt a közeli, mégis oly távolinak tetsző világot.

Mozdulatlan tekintetem előtt kecsesen, s jó melegen öltöztetett gyerekek futkároznak, egy-egy piczi kis lány még gyámoltalanul kacázik, néha, mikor az egyensúlya bajba jutott, hirtelen kiterjeszti két gyenge karját, balanszirozik velük, mint mikor a kis madár a szárnyát lebegteti. Szép karsú fiúk hasitanak tova, fehér pamutkabátban s fehér sikkában, térdigérő sportnadrágban, mi mindent tudnak a jégen, féllábon milyen nagy köröket húznak, leguggolnak, forognak, táncz lépéseket tesznek, a korcsolya orra hegyén szaladnak. Kisasszonyok illannak el, zajtalanul, kecses sportkabátban, sikkában, jobb és bal korcsolyájuk megvillan nyugodt időközökben, a hogy a lábukat váltják. Egy-egy kényelmes, kövér bundába menekült hölgyet szánkószéken repítenek maguk előtt figyelmes úriak. És párok, párok, párok. Nő és férfi, mind a két kezükkel összefogóva, egy tempóra futnak, hajladoznak, illegnek jobbra-balra, jobbra-balra, fejüket kissé oldalra hajtva, hallgatagon, átengedve magukat a friss levegő örömeinek, a csusszanó, könnyű mozdulat kellemének, a sebesség izalmának, a zenének, egymás keze érintésének, talán szoritásának, egész lényük közelségének, valami elnémult andalodás viszi őket... e komoly téli öltözetek, kurta bundák, sapkák hirtelen

elvarázsolnak, úgy nézem a korcsolyapályát, mint valami szelid régi metszetet, mintha ezek az előttem repkedő, forgó figurák egy régen elmúlt nemzedék lenne, egy vonzó, ódon, hangtalan holt világ, a melyről oly sóvár melancholiában tündök az ember, mikor ötven-esztendő s divatlapok képei fölé hajol. Oh, csupa orosz hercegné, meg angol lady, álmodott, óhajtott, fájdalmas, lebetetlen nők, regények és finoman repedezett festmények hőlgyei, a kikkel sohase fogom lelkemet és fantáziámat kicserélni...

Oh nem, hisz élő emberek ezek, csevegnek, nevetgélnek, látom a lehelletük röppenő kis ködét ajkaik előtt, hallom a korcsolya vékony hasítását, hallom a visongó, kiáltzó gyerekeket, hallom az amerikai nótát, a mit el nem unnak játszani a vitez zenészek. Felénekek a pernyeszínű téli égre, körülszálátom a tekintetemet a leveletlen fák, a kik deres ágaikkal ezüst gyertyatartókhoz hasonlítanak. Az egyik fáról a másikra átrepül egy unatkozó csóka, hallom fekete rikoltásait. Elöttem a nagy jégpálya, ez a különös téli bálterem, felnöttek és gyerekek boldog találkozója, egyszerű rákezdő örök muzsikáját a szívemben a magány bágyadt zenélőrája. Oh, mindig magamban, mindig magammal, mindig magam, mindenki idegen, senkit se ismerek, senkihez semmi közöm. Valami gyönyörű, hallatlan, botrányos dolgot vágyom művelni: szeretnék a közepébe futni a jégpályának, kitérni a két karomat s messzihallatszó esengő hangon megszólalni: Hölgyeim, nevem N. N., bocsássanak meg, olyan árva vagyok és úgy szeretnék kegyetekkel együtt lenni, jöjjön valaki, hadd fogjam meg a kezét, fussunk egy kicsit együtt, csevegjünk, nevéssünk, oh ne tőrjék, hogy boldogtalan legyek, adja ide valaki a kezét...

Nem, ilyesmik az emberek közt nem megy, milyen viharos kacagás támadna, holnap benne lenne a dolog a lapokban, a közönség azt hinné megörültem, én meg kíváncsi lehetnék, vagy főbe lőhetném magam. Hiszen nem is gondoltam komolyan, nem, nem. A párokról, a kik folyton tűnnek, tündeznek előttem, elhúrom irigy tekintetemet s a gyerekeket nézem, a piros arcú, fúrge, gyönyörű gyerekeket, oh ez talán még szebb, még boldogabb, még irigy-lendőbb, még fájdalmasabb. Mi lenne, ha a gyerekekhez pártolnék, ha gyors korcsolyámon annyi fásasztó, roz évet átesúzva, megint a gyerekek közé elegyednék a jégen, gyertek kis pajtasok, leánykák, kis fehér bárányok, angyalkák, fogózzunk össze, csináljunk egy hosszú sort, egy, kettő, három — usgyé előre! Mene-küljön előlünk a ki tud, mert elsőpörjük az összes bácsikat és néniket! Jaj, elestem, csak kaczagjatok, nem haragszom, csak kaczagjatok...

Nem, nem, a gyerekek közé is bajos volna betolakodni. Mindnek itt a mamája, vagy a papája, vagy a svájci kisasszonya, nem en-

gednék meg, hogy egy idegennel pajtasokdjának a féltett gyerekek, sőt talán a kis ártatlanok maguk se barátkoznának, bizalmatlanok lennének, nem melegednének össze velem, oh, én rám fel kell nézniök s arcom borotvált, nem olyan lágy, mint az övéké és a szememben milyen elvadító szomorúság fészkel.

Elzsibbadt a balkarom, a melylyel a korlát-ra könyököltem, fázik a lábam, fázik a szívem, a katonazene még mindig azt a vig amerikai nótát játsza, azt a vigat, a mely egyre szomorúbban, nehézkesebben, tompábban s fásrasztóbban hangzik a fülembé. Az ég pernyeszínű, mintha elégett szalmakazlakkal hintették volna teli. Az ivlámpák halálos sápadtságban fénylenek. Az unatkozó csóka a másik fáról visszament az első fára, lassú röptében keserveset kiáltva, a mi visszhang nélkül maradt.

Szép Ernő.

A TÜKÖR.

Szemem éber kristály tükör lett
Éltem forgó gépébe zárva,
Szivem prizmáján át, vetíti
A világot a lelkem falára.

Hányódott élet könnye mosta,
Csiszolták: bánat és az évek
Szemem tükrét s a drága prizmát
Míg ily érzékeny és kemény lett.

És most beczéve véle játszom
Csodák, rejtélyek titka ámit,
Szivem prizmája néha-néha
Messze homályon átvilágít.

S ilyenkor látom s félve fázom:
Mögöttem a halál nagy ökle
S egyszer lesújt, hogy drága prizmám,
Szegény szívemet összetörje.

Dutka Akos.

NEURASZTÉNIA.

Sem ébren, sem alva
Forogsz jobbra, balra...
Csak nem jön a vágott szender,
Mint érzékeny játékszerrel
Vad szeszélylyel játszik veled,
Majd ideidob, majd odavet —
A kór zord hatalma.

Villany-telep ágyad,
Szúr, üt, cibál, rángat...
Mint bomlott zongora húrja,
Ha verdesi kontár uja —
A végtelen néma éjben
Sir tehetetlen dühében
Minden idegszálad...

Lampérth Géza.

PÉTER ÉS VENDI.

Regény. — Irta J. M. Barrie.

(Vége.)

A helyett, hogy érezte volna, hogy csúnyán viselkedik, újongva tánczolt, aztán megnezte, hogy ki zongorázik a sarokban.

Vendi anyja — sottogta Tinknek. — Csinos hölgy, de nem olyan csinos, mint az én anyám.

Természetesen nem tudott ő semmit az anyjáról, de néha törte a fejét rajta.

Nem ismerte a nótát, melyet Vendi anyja játszott, de tudta, hogy azt jelenti: «Gyere haza, Vendi, Vendi, Vendi» és újongva kiáltott:

— Sohasem fogja Vendit viszontlátni, mert az ablak be van csukva.

Újra benézett, hogy meglássa, miért hallgatott el a zene és most már látta, hogy Darlingné lehajtja a fejét és hogy két könnyű a szemében.

— Azt akarná, hogy nyissam ki az ablakot, de nem teszem, nem teszem, nem teszem.

Megint benézett s a könnyek még mindig ott voltak, vagy két másik jött a helyükbe.

— Borzasztóan szereti Vendit — mondta magában. Haragudott rá, hogy nem látja be, miért nem lehet az övé. Az ok egyszerű volt: — En is szeretem. Nem lehet mind a két-főnké, asszonyom.

A hölgy azonban ugyse hallgatott volna rá. Péter elszomorodott. Nem nézett rá többet, de

A BOLGÁR KIRÁLYNÉ FOGADTATÁSA FILIPPOPOLBAN.

akkor is látta, ha nem nézett rá. Mindenféle furcsa arczokat vágott, de mikor abbahagyta, úgy érezte, mintha most az asszony benne lenne s ott kopogna.

— Oh, jól van hát, — mondta aztán nagyot nyelve és kinyitotta az ablakot.

— Gyere, Tink, — kiáltotta — nekünk nem kell anya!

— És elrepült.
Vendi és János és Mihály ily módon nyitva találták az ablakot, leszálltak a padlón, minden szegyenkezés nélkül.

— János — mondta Mihály kétkedve nézve körül — én azt hiszem, már voltam itt.

— Persze hogy voltál, te számár. Ez a régi ágyad.

— Úgy van — mondta Mihály nem sok meggyőződéssel.

— Nini, a kutyaketrez! — kiáltott János és odasietett.

— Talán Nana benne van — mondta Vendi.

— Halló — mondta János, — ember van benne!

— Apa! — kiáltott fel Vendi.

— Hadd látom apát — kérte Mihály és beledézett a ketrezbe. — Nincs akkora, mint a kalóz, a kit megöltem — mondta olyan nyílt csalódással, hogy Darling úrnak jó volt aludni, mert nagyon busult volna, ha ezt hallotta volna kis Mihály első szavaival.

Vendit és Jánost kissé megdöbbentette, hogy apjukat a ketrezben látják.

— De hát — mondta János, a ki elvesztette hitét a saját emlékező tehetségében — csak nem aludt azelőtt is a ketrezben?
— János — mondta Vendi reszkető hangon — lehet, hogy mi nem emlékszünk régi életünkre olyan jól, mint hittük.

— Igazán gondatlanság anyánktól, — mondta János, a kis gazember, — hogy nincs itt, mikor mi hazajövünk.

Ekkor kezdett el Darlingné megint játszani.

— Anya! — kiáltott Vendi.

— Ó az! — mondta János.

— Hát akkor nem te vagy igazán az anyánk, Vendi? — kérdezte Mihály, a ki bizony nagyon álmos volt.

— Oh Istenem — kiáltott fel Vendi, most érezve először igazi lelkifurdalást. — Igazán ideje már, hogy hazajöttünk.

— Lopózzunk hozzá és földjük el a szemét a kezünkkel, — ajánlotta János.

Vendinek azonban jobb terve volt.

Így tehát, mikor Darlingné visszament a gyermekszobába, megnézni, alszik-e már a férje, minden ágy el volt foglalva. A gyermekek az várták, hogy örömben fel fog kiáltani, de ez nem történt meg. Látta őket, de nem hitte el, hogy csakugyan ott vannak. Álmaiban annyiszor látta őket az ágyukban, hogy azt hitte, most is az álom csalogatja. Leült a székbe a kandalló mellé.

A gyerekek ezt nem tudták mire vélni és hideg félelem szállta meg mind a hármukat.

— Anyám! — kiáltott Vendi.

— Hisz ez Vendi — mondta Darlingné, de még mindig azt hitte, álmodik.

— Anyám!

— Ez János, — mondta az anya.

— Anyám — kiáltott Mihály. Most már ő is megismerte anyját.

III. JOACHIM KONSTANTINÁPOLYI PATRIÁRKHA TEMETÉSE. (A metropolita holttestét bebalzsamozva trónuson körülhordják.)

KONSTANTINÁPOLYBA ÉRKEZETT ARAB ÖNKÉNTESEK.

ADABASZARBAN MEGTELEPEDETT MENEKÜLTEK.

— Ez Mihály, — mondta az anya és kinyújtotta karját a három kis önző gyerek felé, hogy sohase menjenek el többé tőle. Vendi és János és Mihály kiugrottak az ágyból és hozzá szaladtak.

— György, György, — kiáltott Darlingné, mikor beszélni tudott. Darling úr fölébredt, hogy osztozzék boldogságában és Nana is beszaladt. Képzelné sem lehet kedvesebb látványt, de nem volt, a ki lássa, kivéve egy idegen fiút az ablaknál. Neki vannak gyönyöröi, melyeket más gyermekek sohase ismerhetnek meg, de az ablakon keresztül nézte azt az egy örömet, a melyből ő örökre ki van zárva.

XVII. Mire Vendi megnőtt.

Azt hiszem, szeretnék tudni, mi lett a többi fiúkból. Odakinn vártak, dőt engedtek Vendinek, hogy megmagyarázza kiletüket s aztán berontottak. A lépcsőn rontottak fel, mert azt gondolták, így jobb benyomást fognak kelteni. Sorba állottak Darlingné előtt, kalapjukat levéve és azt kívánva, hogy vajna nem a kalózruha volna rajtuk. Nem szóltak semmit, de a nézésük arra kérte Darlingné, fogadja el őket. Illett volna, hogy Darling úr is így nézzenek, de ő róla megfeledkeztek.

Darlingné természetesen azonnal azt mondta, hogy elfogadja őket, Darling úr ellenben különösen le volt hangolva s a fiúk látták, hogy sokallja a számukat, hogy éppen hatan vannak.

— No már az igaz — mondta Vendinek — te nem csinálj semmit félig.

Ezt a morgó megjegyzést az ikrek magukra vették.

— Azt hiszi, uram, túlsokan vagyunk? — kérdezték. — Hát akkor mi lehetünk.

— Apa! — kiáltott Vendi megijedve, de a felhő még mindig ott volt Darling úr arcán. Maga is tudta, hogy méltatlanul viselkedik, de nem tehetett róla.

— Tudunk mi összekuporodva feködni — mondta Nibsz.

— Én vágom mindig a hajukat — mondta Vendi.

— György! — kiáltott Darlingné, kinek rosszul esett, hogy szeretett férje ilyen kedvesen színtelen mutatja magát.

Erre Darling úr könnyekben tört ki és kiderült az igazság. Ő maga is ep úgy örült a fiúknak, mint más, — úgymond — de úgy gondolja, az ő beleegyezését is ép úgy kellett volna kérniük, mint a feleségét, a helyett hogy úgy bánnának vele, mint egy nullával a saját házában.

— Én nem hinném, hogy nulla volna — kiáltott fel azonnal Tutlesz. — Te azt hiszed, hogy nulla, Kurli?

— Nem én. Hát te azt hiszed, nulla, Szeitli?

— Dehogy is. Iker, mit gondolsz te?

Kiderült, hogy egyik sem tartotta nullának és Darling úr teljesen megbékült s azt mondta, majd ő talál helyet számukra a szalóban, ha beérik vele.

— Be fogjuk érni — biztosították valamennyien.

— Akkor hát, utánam! — kiáltotta vigan. — Igaz, hogy nem tudok róla, hogy volna szalónk, de azt képzeljük, hogy van s ez egyre megy. Hopplá!

Tánczolta ment keresztül a házon, a fiúk is azt kiáltották: «hopplá» és utána tánczoltak, a szalont keresve. Nem emlékszem már, megtalálták-e; de zúgokat mindenesetre találtak és megférték bennük.

Péter még egyszer látta Vendit, mielőtt elrepült. Nem ment tulajdonképen az ablakhoz, csak megcsúrolta, mikor elrepült előtte, úgy hogy Vendi kinyithatta, ha kedve volt rá és szólhatott hozzá. Vendi meg is tette.

— Halló Vendi, Isten veled! — mondta.

— Oh Péter, hát elmégy?

— Igen.

— Nem gondolod — mondta Vendi remegő hangon, — hogy volna valami mondanivalód a szüleim számára, valami nagyon édes tárgyról?

— Nem.

— Rólam, Péter?

— Nem.

Ekkor Darlingné odajött az ablakhoz, mert most már erősen szemmel tartotta Vendit. Azt

mondta Péternek, hogy a hogy a többi fiúkat magához vette, magához venné őt is.

— Iskolába küldene? — kérdezte Péter gyanakodva.

— Igen.

— És aztán valami hivatalba?

— Alighanem.

— Nemsokára ember lennék?

— Nemsokára.

— Én nem akarok iskolába járni és unalmas dolgokat tanulni — mondta Péter szenvedélyesen. — Én nem akarok felnőtt ember lenni. Oh Vendi anyja, ha én egyszer szakállal ébrednék fel!

— Péter — mondta Vendi vigasztalón — szeretnélek én szakállal is.

Darlingné felé nyújtotta karját, de ő elutasította.

— Hagyjon, asszonyom, senki sem fog engem megfogni és férfit csinálni belőlem.

— De hol akarsz élni?

— Majd együtt lakom Tinkkel a Vendi számára épített házában. A tündérek majd fölviszik a fák tetéjére, a hol ők alusznak éjjel.

— Milyen kedves! — kiáltott Vendi olyan vágyakozva, hogy az anyja szükségesnek látta szorosabban megfogni.

— Azt hittem, a tündérek már mind meghaltak — mondta Darlingné.

— Mindig van egész sereg fiatal tündér — magyarázta Vendi, a ki most már valóságos tekintély volt tündérek dolgában — mert tudod, valahányszor egy újon született kisbaba először elneveti magát, mindig születik egy új tündér és a míg lesznek új kisbabák, mindig lesznek új tündérek is. Fészkekben laknak a fák tetéjén; a mályvaszintek a fiúk és a fehérek a lányok, a kékek pedig olyan kis buták, a kik maguk se tudják még micsodák.

— Pompásan fogok mulatni — mondta Péter fél szemmel Vendire kacsinva.

— Bizony nagyon egyedül leszel este, a tűz mellett ülve — mondta Vendi.

— Ott lesz Tink. Gyere velem.

— Szabad, anyám?

— Semmi esetre. Csak hogy hazakerültél, most már meg akarlak tartani.

— De annyira szüksége van anyára.

— Neked is szükséged van, édesem.

— Jól van hát — mondta Péter, mintha csak udvariasságból hívta volna Vendit. Darlingné azonban látta, hogy a szája elhúzódik s azt a kedves ajánlatot tette neki, hogy elereszti Vendit hozzá minden évben egy napra, megcsinálni a tavaszi takarítást. Vendi jobb szeretett volna állandóan tartózkodást és úgy tetszett neki, a tavasz soká lesz még, de Péter legalább jókedvűen távozott erre az ígéretre. Neki nem volt érzéke az idő iránt és tele volt a feje kalanddal. Vendi tudta ezt és utolsó szavai hozzá panaszosak voltak.

— Nem fogsz elfelejteni, Péter, mielőtt a tavaszi takarítás ideje elérkezik?

Péter természetesen megígérte ezt és elrepült. Magával vitte Darlingné csokját. Azt a csokot, a melyet senki se tudott megkapni, Péter könnyű szerrel megkapta. Különös, de Darlingné elégtűnek látszott.

A fiúk természetesen iskolába kerültek. Egy héti se jártak még iskolába, mikor máris rájöttek, micsoda csacsóság volt tőlük, hogy nem maradtak a szigeten, de most már késő volt és csakhamar egész rendes gyerekek lettek belőlük. Szomorú dolog, de a repülés tudományát lassankint elfelejtették. Eleinte Nana odakötözte a lábukat az ágy lábához, hogy ne tudjanak éjjel elrepülni; nappal az volt egyik szórakozásuk, hogy úgy tettek, mintha leessének az omnibuszról, de nemsokára már nem is rángatták éjjel a köteleiket és azt találták, hogy megütik magukat, mikor az omnibuszról leesnek. Ők azt hitték, hogy kijöttek a gyakorlatból, — az igazi ok azonban az volt, hogy nem hittek többé.

Mihály tovább hitt, mint a többi fiúk, így tehát ő Vendivel volt, mikor Péter eljött érte az első év végén. Vendi abban a ruhában repült el Péterrel, melyet Nincsországban csinált falevelekből s egyetlen féleme az volt, hogy Péter meg fogja látni, mennyire kinőtte ezt a ruhát. Péternek azonban annyi mondanivalója volt magamagáról, hogy ezt észre se vette.

Vendi arra várt, hogy érdekes dolgokat fog

mesélni a régi időkről, de új kalandok kivertek a fejéből a regieket.

— Ki az a Huk kapitány? — kérdezte érdeklődve, mikor Vendi az ős-elleneségről kezdett beszélni.

— Hát nem emlékszel — kérdezte Vendi elámulva — hogyan ölted meg, s megmentetted a mi életünket?

— Én elfelejttem őket, miután megöltém őket — felelt Péter gondatlanul.

Mikor Vendi kifejezte azt a reményét, hogy Tinker Bell örülni fog, ha láthatja őt, Péter így szólt:

— Ki az a Tinker Bell?

— Oh Péter, — mondotta Vendi megütődve, de Péter még akkor sem emlékezett, mikor megmagyarázta neki.

— Annyi a tündér — mondta. — Azt hiszem, nincs már meg.

Én is azt hiszem, mert a tündérek nem élnek soká, csak olyan kicsinyek, hogy rövid idő is soknak látszik nekik.

Vendinek nagyon fájt, hogy az elmúlt év olyan volt Péternek, mintha tegnap lett volna. Ő neki olyan hosszú volt a várakozás! De különben Péter ép oly elragadó volt, mint mindig és pompás tavaszi takarítás esett a fa tetéjén álló házában.

A következő évben Péter nem jött el érte. Pedig Vendi új ruhában várta, mert a régít már egészen kinőtte, — mégse jött el.

— Talán beteg — mondta Mihály.

— Tudod, hogy ő sohase beteg.

Mihály közelebb ment Vendéhez és ezt súgta neki, megborzongva:

— Talán nincs is Péter...

Vendi erre sirva fakadt volna, ha Mihály máris nem sir.

A következő tavaszi takarításkor Péter megjött és az volt a furcsa dolog, hogy nem is tudta, hogy kihagyott egy évet.

Ekkor látta őt Vendi utolsózor. Egy darabig még igyekezett a kedvéért, hogy ne legyenek nővérsi fájdalmak és érezte, hogy hűtlenséget követett el ellene, mikor szorgalmi díjat kapott az iskolában. De az évek jöttek-mentek, a gondatlan fiú nem jelentkezett s mikor újra találkoztak, Vendi már asszony volt és Péter nem volt számára többé más, mint egy kis por abban a skatulyában, a melyben a gyermekjátékait tartotta. Vendi felnőtt. Nem kell őt sajnálni érte. Ő azok közül való, a kik szeretik, ha felnőnek.

Az összes fiúk is sorban felnőttek, úgy hogy nem is érdemes többet mondani róluk. Az ikreket, Nibszet és Kurlit láthatjuk mindennap a hivatalba menni, mindegyiknek kezében egy kis táská és egy esernyő. Mihály mérnök lett. Szeitli főrangú nőt vett el és maga is lord lett. Látjátok ott azt a bírót, a mint kijön a vasajtón? Tutlesz az. Az a szakállas ember, a ki nem tud mesét mondani a gyermekeinek, egykor János volt.

Vendi férjhez ment, fehér ruhában, piros övvel. Évek teltek el és neki is volt már leánya. Janenek hívták és mindig olyan furcsán, kérdezően nézett, mintha attól a pillanattól fogva, hogy a földre jött, mindig kérdezzetn akarna. Mikor már elég idős volt, hogy kérdezzen, a kérdései többnyire Péter Panról szóltak. Szeretett róla hallani és Vendi elmondott neki mindent, a mire emlékezett, ugyanabban a gyermekszobában, a melyből egykor az a hires repülés indult. Most már a Jane gyermekszobája volt ez. Darlingné már ekkor meg volt halva és elfeledve.

Most már csak két ágy volt a gyermekszobában, Janéé és a dadájáé. Kutya-ketrec se volt benne, mert Nana sem volt már többé, öreg korában halt meg s utolsó idejében már nehéz volt vele kijönni, mert meg volt győződve, hogy senki más nem tud a gyermekekkel bántani, csak ő.

Jane dadájának hetenkint egyszer kimenője volt és ilyenkor Vendi dolga volt Janet ágyba fektetni. Ez volt a mesék ideje, Jane kitalálta, hogy fölemelte a paplant a maga és anyja feje fölé s ily módon sátrat csinált s a borzasztó sötétségben sottogta:

— Mit látunk most?

— Azt hiszem, ma este nem látunk semmit, mondta Vendi.

— De igen — mondta Jane — maga látott, mikor kis lány volt.

— Ez régen volt, édesem — mondta Vendi. — Ah istenem, hogy repül az idő!

— Úgy repül — kérde a ravasz gyerek — a hogy maga repült kislány korában?

— A hogy én repültem! Tudod-e, Jane, hogy néha magam se hiszem, hogy akkor igazán repültem?

— De bizony repültél. És mért nem tudsz most már repülni?

— Mert felnőttem, édesem. Ha az ember felnő, elfelejti a módját.

— Mért felejtik el?

— Mert már nem vidámak és ártatlanok és szívtelenek. Csak az tud repülni, a ki vidám, ártatlan és szívtelen.

— Mi az, hogy vidám, ártatlan és szívtelen? Szeretnék vidám, ártatlan és szívtelen lenni.

Erre belekeverednek annak az éjjelnek a nagy eseményébe, mikor bojott Péter megkeresni az árnyékát.

— A boldog gyerek — mondta Vendi — szappannal akarta megragasztani és mikor nem tudta, hát sirt és erre én felébredtem és megvártam neki.

— Valamit kihagytál — szól közbe Jane, a ki most már jobban tudja a mesét, mint az anyja. — Mikor sirva láttad a padlón, mit mondtál neki?

— Felültem az ágyamban és ezt mondtam; fiú, miért sirsz?

— Igen, ezt mondtad — mondta Jane nagy lélekzetet véve.

— És aztán elrepült velünk a Nincsországba a tündérekhez, kalózkokhoz és rézbőrűekhez és a habléányok lagunájához és a földalatti házba és a kicsi házba.

— Igen. És melyik tetszett magának legjobban?

— Azt hiszem, a földalatti házat szerettem legjobban.

— Igen, én is, Mi volt az utolsó dolog, a mit Péter mondott?

— Csak mindig várj engem és egy éjszaka majd meg fogod hallani a káromgatásomat. De sajnós, teljesen megfeledkezett rólam — mondta Vendi mosolyogva.

— Hogyan hangzott a káromgatása? — kérdezte Jane egy este.

Vendi megpróbálta utánozni Péter káromgatását. — Nem, nem így káromgott — mondta Jane komolyan. — Így káromgott!

— És sokkal jobban csinálta, mint az anyja. Vendi meg volt lepette.

— Édesem, honnan tudod te ezt?

— Gyakran hallom álmomban — mondta Jane.

— Ah igen, sok leány hallja álmában, de én voltam az egyetlen, a ki ében hallotta.

— Szerencés leány voltál, — mondta Jane. — Aztán az éjjel beállt a tragédia. Tavasszal volt, az este elmondták a mesét és Jane az ágyában aludt. Vendi a padlón ült, közel a tűzhöz s egyszerre csak káromgatást hallott. Aztán az ablak kinyílt, mint egykor régen és Péter potygyant le a szobába.

Most is olyan volt, mint annak idején és Vendi látta, hogy még mindig megvan minden tejfoga. Kicsi fiú volt, Vendi pedig megnőtt. A tűznél kuporgott, meg se mert mozdulni, tehetetlenül, büntudatosan, mint felnőtt asszony.

— Halló, Vendi, — mondta Péter, nem véve észre semmi különbséget, mert ő csak magamagát látta és a félhomályban Vendi fehér ruháját össze lehetett tévesztetni egykori hálóköntösével.

— Halló, Péter, — felelt Vendi halkán, olyan kicsinyre összehúzódva, a hogy csak tudta.

— Halló, hol van János? — kérdezte Péter, észrevéve a harmadik ágy hiányát.

— János most nincs itt, — felelt Vendi.

— Mihály alszik? — kérdezte Péter szórakozottan tekintve Janere.

— Igen, — felelt Vendi és érezte, hogy hamisságot követ el Jane és Péter ellen.

— Hisz ez nem Mihály — mondta hamar, hogy hazugságban ne maradjon.

Péter odanézett.

— Halló, új gyerek?

— Igen.

— Fiú vagy lány?

— Leány.

FOLIS JENŐ, 10. HÚSÁREZTREDBELI FŐHADNAGY, AZ IDET URLOVAS CHAMPION, 77 GYŐZELEMMELE.

Most már megérthette volna Péter, de szó se volt róla.

— Péter — mondta Vendi remegő hangon — azt akarod, hogy veled repüljek.

— Természetesen, hisz azért jöttem. — És kissé komoran tette hozzá. — Hát elfelejtetted, hogy a tavaszi takarítás ideje van?

Vendi tudta, hogy hiába mondaná, hogy Péter sok tavaszi takarítást elmulasztott.

— Nem mehetek, — mondta bocsánatkérően — elfelejtettem a repülést.

— Hamar megtanítlak.

— Oh Péter, ne pazarold rám a tündérport. Felállt és erre Pétert megszálta a félelem.

— Mi az? — kiáltotta megremeve.

— Meggyújtom a világosságot és akkor meg láthatod magad.

Talán most először életében Péter meg volt ijedve.

— Ne gyútsd meg — kiáltotta.

Vendi megsimogatta a fiú haját. Nem volt már kis lány, a kinek megszakad a szíve miatta, felnőtt asszony volt, a ki mosolyog az egészen, de könnyes mosolylyal. Aztán meggyújtotta a lámpát és Péter meglátott mindent. Fájdalmas kiáltást hallatott és mikor a magas, szép asszony karjaiba akarta emelni, hevesen hátrahúzódott.

— Mi az? — kiáltotta újra.

Vendi meg kellett, hogy mondja neki.

— Én már öreg vagyok, Péter. Már túl vagyok a húsz éven. Már rég felnőttem.

— Azt ígérted, hogy nem fogsz...

— Nem tehettem róla. Férjes asszony vagyok, Péter.

— Nem igaz.

— De bizony és az a kis lány az ágyban az én kis babám.

— Nem igaz.

Péter azonban maga is tudta, hogy igaz. Főlemelt törrel lépett az alvó gyermek felé. Természetesen nem dőfött, hanem e helyett leült a földre és zokogott és Vendi nem tudta, hogyan vigasztalja meg, pedig valamikor ez olyan könnyen ment neki. Most már csak asszony volt és kiszaladt a szobából, gondolkozni.

Péter tovább sirt és a zokogása felebrészlette Janet. Felült ágyában és azonnal érdeklődni kezdett.

— Fiú — mondotta — miért sirsz?

Péter felállt és meghajolt előtte, ő szintén hajlongott az ágyban.

— Halló, — mondta Péter.

— Halló, — felelt Jane.

— A nevem Péter Pan.

— Igen, tudom.

— Eljöttem az anyáért — magyarázta — hogy elvigyem Nincsországba.

— Tudom — mondta Jane — már vártam rád.

Mikor Vendi gyanakodva visszatért, Pétert az ágy végében találta, a mint diadalmasan káromgott, míg Jane ünnepiesen röpködött a szobában körül.

— Ő most az anyám — magyarázta Péter. Jane leszállt és melléje állt, azzal az arckifejezéssel, a melylyel Péter szerette, ha rá néznek.

— Olyan nagyon szüksége van anyára — mondta Jane.

— Tudom — mondotta Vendi elgondolkozva — senki se tudja jobban, mint én.

— Isten veled, mondotta Péter Vendinek és fölemelkedett a levegőben. A kis szemtelen Jane vele szállott fel, most már jól tudott repülni.

Vendi az ablakhoz szaladt.

— Nem, nem — kiáltott.

— Csak épen a tavaszi takarítás idejére — mondotta Jane — azt akarja, hogy mindig én végezzem nála a tavaszi takarítást.

— Csak veled mehetnék én is — sóhajtott Vendi.

— De hiszen nem tudsz repülni — mondta Jane.

Végre is Vendi eleresztette őket. Utolsó pillantásunkkal láthatjuk, a mint kibajolva az ablakon utánuk nézett, a mint eltűnnek az égen.

A mint nézed Vendit, láthatod, hogy a haja megfehéredik, az alakja megint kicsi lett, mert mindez nagyon régen történt. Jane most már közönséges felnőtt, van egy Margit nevű lánya és minden tavaszi takarításkor, kivéve ha elfelejti, Péter eljön Margitért és elviszi Nincsországba, a hol Margit meséket mond neki róla magáról, melyeket ő mohón hallgat. Ha majd Margit felnő, neki is lesz leánya, a ki szintén anyja lesz Péternek és így fog menni mindaddig, a míg a gyermekek vidámak, ártatlanok és szívtelenek lesznek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Mágia. Homályba borult szoba; árnyak mozognak benne, néha csak a mozgásukat érezni, néha egy-egy forma is elővillan, majd egy egész alak, féhéren, szín nélkül. Ideges remegésekkel, halk, olykor hörögve felsikoltó sóhajokkal tele a fojtott levegő; a homály mélyén valami élet vonaglik csendesen zokogva. Melődiák szállanak, hol csak finom, csöndes zsongással, hol felriogva, mindig nyugtalansággal és remegéssel tele. Az egészre valami szétterülő szomorúság fátyla van borítva. Ezt a hangulatot keltik *Kosztolányi* Desző versei, a mint együtt, egy végben olvassuk őket *Mágia* című most megjelent verseskötetében. Az egyes versek alig válnak külön, nem lehet őket elosztani tárgy vagy hang szerinti, elkülönült csoportokba, mert ha mások a szavak, mások a színek, mindig egy és ugyanaz, a mit mondanak: a költő örök, gyógyíthatatlan, gyógyulást nem is kereső szomorúságát. Nem azt a szomorúságot, melyre mindenki képes, melyet mindenkiem fölkelhet szemrelem, gyász, vagy bármilyen más alkalmi ok, hanem azt az eredendő szomorúságot, a mely beleszivódik az ember

pásan jellemzett sokaságával. Nem közömbös dolgot semmiféle szempontból, hogy mit olvas az eljövendő magyar nemzedék, semmit sem kellene gondosabban megválogatni, mint az ifjúság olvasmányát...

Sebők Zsigmond ifjúsági könyvei. Ifjúsági irodalmunk, mely úgyszólván teljesen a karácsonyi könyvpiacon van szorulva, már évek óta Sebők Zsigmond révén nyeri legértékesebb gyarapodását...

meg a nagy ládával ezimen jelent meg. Dörmögő Dömötör, a mindenfélét lábatlankodó, folyton izgató, ide-oda-utazgató macská, a ki esetlenkedéseivel, falánkságával, kotnyeleségével mindenütt mulatságos kalandokba bonyolódik...

A „Jó Pajtás”, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja december 15-iki legújabb számában a karácsonyt köszönti szép verssel Benedek Elek, P. Ábrahám Ernő elbeszélést írt, Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dömötör Királyhágón túli utazását...

rona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Új könyvek. Mágia. Kosztolányi Dezső verseskötve. Budapest, Tevan-kiadás.

Oglán bég kincse. Begény az ifjúság számára. Irta Rákosi Viktor, Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és fia); ára öt korona 60 fillér.

A legszebb mesék. Összegyűjtötte Sebők Zsigmond. Budapest, Franklin-Társulat; ára 15 korona.

Dörmögő Dömötör utazási hegyen-völgyön meg a nagy ládával. Irta Sebők Zsigmond. Tull Odön rajzaival. Budapest, Franklin-Társulat; ára 7 korona.

Kujón és Kaján és egyéb bohó történetek. Irta Sebők Zsigmond. Budapest, Franklin-Társulat; ára 5 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Rumunyesi FÁBRY LAJOS nyug. m. kir. honvédeztárs, a katonai érdemérem, a hadiérdem, a katonai érdemkereszt és az orosz császári Szent Anna-rend tulajdonosa, 88 éves korában Budapestén.

ALLENDER BÓDOG nyug. vasgyári igazgató, 87 éves korában Pozsonyban. — Somlóaljai mihályházi és vescei dr. VECSEY GYULA királyi palotaorvos és nyug. tiszti főorvos, 74 éves korában Budapestén.

Ónodi és papi CSUKA György katolikus egyházi főgondnok, a pápai érdemrend tulajdonosa, 71 éves korában Sátoraljaihelyen. — JÁLLICS GÉZA földbírtokos, a Budapesti Fővárosi Takarékpénztár alelnöke, a Fővárosi Bank és Váltózat Részvénytársaság elnöke, 67 éves korában Budapestén.

Vegyenek Svajczi Taffettet. Kérjenek mintát a mi újdonságainkól fekete, fehér, vagy színesben: Taffetas, Changants, Façonés, Crépe de Chine, Duchessa, Ecossais, Eoliane, Mousseline 180-cm, szűles, méterje K. 1.20-tól kezdve, Bárony és Pils ruháknak, és blúzoknak stb., valamint blúzok és ruhák valódi svajczi hímzéssel batist, gyapjú, rón, és selyemben.

TÖRLEY. A képen látható törley üveg és pohár. A szöveg a törley márkáról szól.

Dr. Miszné fűzőterme. Bpest, IV., Váci-u. 7. L em. Telefon 142-45. szám. Ajánlja kizárólag mérték után készülő szabadalmazott halcsont nélküli fűzőit.

AZ ÖREGEM is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhíró „Steckenpferd” illomtej-szappan.

Berson gummisarkok előnyeiről. Mindenki meg van győződve. A képen látható Berson sarkok és a gyártó cég logója.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

GUELDY PARFUMERIE DE LUXE PARIS. „LA VIOLETTE”, „LES MIMOSÉES”, „LA ROSE DE GUELDY”, „LE BOIS-SACRE”, „STELLA MARE”, „L'EMPRÉE”, „DOUX-SONGE”. Kaphatók Budapestén a következő cs. és kir. udvari illatszertüzetekben és drogériákban: MÜLLER J. L. IV., Koronaherceg-u. 3. VÉRTESSI SÁNDOR IV. Kristóf-tér 8.

OMEGA 25.-KORONÁTÓL FELJEBB. LECHNER JÓZSEF CS. és KIR. UDV. ÓRÁS. BUDAPEST IV. VÁCZI UTCA 8. DIVATOS KARKÖTŐÓRÁK AJÁNDÉKNAL ALKALMAS FALI-BRONZ és MÁRVÁNY DISZÓRÁK KÉRJEN ÁRJEJEGYZÉKET

SCHULTES ÁGOST. Sainye-Lipóci Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Radnóti SEBŐK ESZTER, 86 éves korában. — Özv. VASZARY JÓZSEFNE, szül. JÓFEJÜ JÓZSA, 76 éves korában Pozsonyban. — Özv. mezőszegedi SZEGEDY-ENSCH IMRÉNÉ báróné, szül. Ensch Johanna báróné, 88 éves korában Grázban. — Kishindi HINDY KÁLMÁNNE szül. Wessely Szidónia, 63 éves korában Budapestén. — KOSSACZKY ARNOLD dr.-né, szül. Nirnhardt Karolin, 52 éves korában Balassagyarmaton. — KÖHN E. J. MIKSAÉ, szül. folkusházi Folkusházy Etelka Budapestén. — GALÓ GyörgyNÉ, a városligeti Műszinkör tartsulajdonosának neje Budapestén. — SCHERTLI GyörgyNÉ, szül. Ketney Irénke, 18 éves korában Budapestén.

EGYVELEG.

*A császár vagyona. A világ leggazdagabb embere az orosz császár, a kinek csupán földbirtoka akkora, mint fél Magyarország. Évi jövedelme legalább 100 millió rubel, összes vagyonának értéke pedig mintegy 10,000 millió korona.

Igen alkalmas karácsonyi ajándékok a népies hímzések az Országos Magyar Házipari Szövetség által készített magyar motívum csipke, szőnyeg- és agyagárúk. A szövetség valóban díszes munkát fejt ki a magyar háziipar fejlesztése körül.

Ó-Tátrafüredről jelentik a téli évad megnyitását. A Tátrát már régebben magas hó borítja, s váltakozva friss havazás és derült idő kedvez a sportpályák kialakulásának. Ejjelre a hőmérő mélyen leszál, míg nappal a ragyogó napsugárzó elárasztott hóvilág, tiszta enyhe légkörében élvezhetik Ó-Tátrafüred klímáját, fűdülő és sportbarátok egyaránt.

A praktikus jégjében alakult ki az ideai szórmedivat. Nemesen egyszerű, amellet izlésesen kombinált kivitelben szebbnél-szebb szórmedvák vannak forgalomban. A nagy alakú divatdarabok mellett tekintélyes számban vannak képviselve a közepes nagyságúak is, olyan szórmedvák, amelyek erős vádbástyánul szolgálhatnak hölgyeinknek a zordon időjárás ellen.

rendelkezésre áruít vevőközönségének, tekintettel arra, hogy a jövő ősszel Váci-utca 9. szám alatt még egy üzletet nyit. — A cég elismert jó hírűve elég garancia arra, hogy a műterméből kikerülő szórmedvák izléses kivitelükön kívül, tartósságuknál fogva is kedveltségnek örvendenek. — Jelen számunkban a cég eredeti modelljeit mutatjuk be.

PYRAM LEGFINOMABB CIPŐKRÉM. BÉNES TESTVÉREK VEGYI-GYÁRA GYŐR. A képen látható a krém csomagolása.

Minden zongorázót érdekelni fogja, hogy zeneművek már a megjelenés napján kölcsönözhetőek az Országos Hangjegy Kölesznő Intézetnél (Rózsavölgyi és Társaság) Budapest, IV., Sütő-utca 6., földemelt. Tengerész Kató, Éva. Limonádé ezredes stb. újdonságok már is közközen forognak. Tájékoztatót úgy Budapestre mint vidékre ingyen.

SAKKJÁTÉK.

2827. számú feladvány Friss Ottóól, Hannover.

Sakkjáraték feladvány. A képen látható a sakkjáraték táblája a feladvánnyal.

2816. számú feladvány Beck A-tól. Világos. Sötét. 1. V47-b7... Kd5-c4 (a,b) 2. Vb7-a3 + matt. 1. ... e5-e4 2. Vb7x6 + matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör”. — A „Budapesti III. ker. Sakk-kör”. — Ludányi Antal. — Wysehogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest) Németh Péter (Csongor). — Kintzsig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Léptóvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri Sakk-kör”. — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — A „Zborói Társaság”. — A „Káocsai Katolikus Kör”. — Vencz Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodadajlak). — A „Dunaföldvári Egyenlőségi Kör” (Duna-földvár). — Baross Mihály (Biharodvari). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A „Leibici Gazdasági Kaszinó” (Leibic). — Lusztik János és Szivák János (Alberti-ira). — „Csengeri Kaszinó” (Csenger). — Király Mihály (Zemán). — Kunza Rezső (Temesvárd). — Budai Sakkotársaság (Budapest). — Fatkó Imre (Tulpa).

Szerkesztői üzenetek.

Itt hagyok mindenkit. Nem rossz, de nem is jó, — középserű vers, a milyen ugyancsak bőven terem a nem volna ok, hogy szaporítsuk a számunkat. Anyám. November. Modernné lenni. Kicsit korán adták a tanácsot, hogy forduljon a nyilvánosság elé: még éretlen a gyümölcs, nem lehet leszedni. Még sokat kell tanulnia és főleg belsőleg fejlődnie, a míg valamire viheli. Úgyesség és érzék azonban mutatkozik verseiben, — talán lehet a dologból valami.

KÉPTALÁNY.

Képtalány. A képen látható a Vasárnapi Ujság 46-ik számának címlapjának képtalányja.

A „Vasárnapi Ujság” 46-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Csak az ész művel csodákat.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SEALSKIN-GARNITURA, ALASKA BÓKA-DISSZSZEEL. A képen látható a divatruha modellje.

VALÓDI SEALSKIN-GARNITURA, SKOUNKS DISZÍTÉSSEL. A képen látható a divatruha modellje.

ALASKA BÓKA-GARNITURA. A képen látható a divatruha modellje.

Eredeti modellek Elkán Gyula szücs műterméből, Budapest, VII., Károly-kört 19. sz. A cég divatlapot küld.

bácsi! néni! ide figyelj!
palma kaucsuk sarokot viselj!

Párisból ideköltözött női szabó
 Costumok, francia toalették
 készítését jutányosan vállalja
Vass, Váci-utca 51. sz., I. em.

Rozsnyay Mátyas chininczukorkája (zstelen chininből)

Többszörösen kitént. 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fíneki vándorgyűlésén negyven arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek a kik keserű chinin bevenni nem képesek.

Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron **Rozsnyay Mátyas** névalírása olvasható.

Rozsnyay Mátyas gyógyszerész
 Arad, Szabadság-tér.

TÁTRAFÜRED
 TÉLI GYÓGYHELY.
 TÉLI SPORT
 REMEK TÉLI KLÍMA.

5 1/2 km. BOBPÁLYA, KORCSOLYPÁLYA

Téli idény: DECEMBER - MÁRCIUS
 Prospektus küldi a GRAND HOTEL IGAZGATÓSÁGA.

Népies himzések

bluzokon, gyermekruhák, terítőkön, vert-, horgolt- és tücsipké, szőnyegek, agyagáruk.

Országos Magyar Házipari Szövetség
 Budapest, IV. ker., Kigyó-tér 1. szám.

Koronhy Dénes

Diadalének

Regény.

Ára 4 korona.

Egy fiatal író nyomtatásos fellépése ez a regény, amely egyszerre felhívja a szerzőjére az általános figyelmet. Cselekvőnye a műfajvilágban játszik, s erős összehúzóerejével és színességével nagy sikert aratott az irodalomban.

Kapható
Lampel R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
 Budapest, Andrassy-út 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

Wiktorin lámpa

A legszebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK!

Nincs vezeték! Nincs kábel! Bárhol világít! Semmi körülmény között fel nem robbanhat!

Tartóssága örök!
 s legszembetűnőbb jellemzője!
 100 gyanús világítás elkerülését, 4 körüli kényelmet, sőt még a kényelmet is megőrzi.

WIKTORIN ÉS TÁRSA BUDAPEST,
 VIII., Baross-utca 1. szám.

Lohr Mária (Kronfus)

Gyár és főszéklet:
 VIII., Baross-utca 85. A főváros első és legrégebbi csipkésítő, vegytisztító és kelme-festő gyári intézete.

Fiókok: II., Fő-utca 27. IV., Eskü-út 6. V., Kecskeméti-utca 14. V., Harmad-utca 4. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrassy-út 16. VIII., József-körút 2.

Czél szerű RIDIKÜL

rendkívül leszállított árban csak, december 24-ig kizárólag jobb minőségű árú szállítónál

PAPEK JÓZSEF os. és kir. udv. bórondós és finom bőrúrá-gyártó, Bpest, Rákóczi-út 11.

Versenyen kívül!

Néikülözhetetlenek az én híres faliszőnyegeim kétoldalu, nehéz minőségűben sokféle pompás mintával és pedig papagály, hattyu, kutyák és menekülő dámvad.

100 sz. 200 hosszú 5 korona 50 fillér.
 Egy ritka alkalmi vételi folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy 2 m. hosszú és 130 cm. széles nehéz flanel takarókat drb.-onként 2 korona 30 fillér árban szétküldjek. Az ismert finom különleges

Sahara-takaró drb.-ként K 3.50.
 Egész különleges szenzáció
 Az én 2 kg. súlyú, 140 cm. széles, 200 cm. hosszú

ÉSZAKISARK-TAKARÓIM
 ára darabonként csak K 5-80.

Együtt ajánlom prima Smyrna-utánzat-Salon-szőnyegeimet
 140 cm. széles, 200 cm. hosszú korona 8.-
 160 " " " 250 " " " 11.-
 200 " " " 300 " " " 15.-
 250 " " " 350 " " " 20.-
 300 " " " 400 " " " 26.-

Az előző, hasonló anyagból drb.-onként 2 korona 20 fillér. Ár és minőség konkurrenzia nélkül. Szétküldés utánvétel. Nem tetszés esetén becserelem, vagy a pénzt visszaküldöm.

ÁRÚSZÉTKÜLDÉSI HÁZ GUSTAV STERN
 vorm. Handels- u. Produktivgesellschaft GÖDING No VI.
 Illusztrált katalógus ingyen és bérmentve.
 10 K.-s vételnél 1 elegáns cigaretta tárcza ingyen.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál!**

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félet kérjünk, mivel sok hasonlatlan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a Réthy név.

1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 kor.
 Mindenütt kapható!

ORSZÁGOS HANGJEGYKÖLCSÖNZŐ INTÉZET
 (Rózsavölgyi és Társa-féle)

Bpest, IV., Sütő-u. 6/V., félem.

4 kor. havi előfizetésért 3 kor. havi előfizetésért hetenkint 8 kotta. 3 kor. havi előfizetésért hetenkint 6 kotta.

Minden újtság azonnal kapható!

Házhoz is szállítjuk! Különböző vioskra is tessék tájékoztatást kérni!

"Altvater" Gessler Budapest

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Os. és kir. fensége József főh. udv. szá. 1.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, hővezetők és vízvezetők, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, víztermelői analógok stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Nagy választék bel- és külföldi papírkárpitokból

Minius Jakob tapéta raktárában
 Budapest, Fákoczi-ut 6. a Bázár-udvarban.

SPORT-SZÁNKOR

TÉLI-SPORT.

A hírneves **ROHONCZY COLUMBUS** korcsolyák és „ACHILLES” bokavédők forraskára. Nagy raktár korcsolyázható sportszánkókból.

Különböző sport kezűk, mellények, sapkák, szeszterek, labalegények stb. nagy választékban.

ROHONCZY COLUMBUS korcsolya, pálya K 17.
 ROHONCZY ACHILLES bokavédő pálya K 2.
 LEXANDER NIKOLAI korcsolya K 10.
 HERKULES korcsolya K 14. KRISTÁNYA szánkó pálya K 25.
 TITÓ korcsolya pálya K 25. Valódi orosz szánkó K 25.
 SÁR és FŐZÉSI POK AMERIKAI KÖNYŰ SÁR és HŐCZIPÓK.
 Gummi csizmák. HALINA csizma pálya K 20.

WESZELY ISTVÁN BUDAPEST, IV. TÉL VACZI UTCZA 9. SZÁM.

SPORT-SZÁNKOR

ARGENTOR-MŰVEK

csász. és kir. udvari szállítók **RUST** és **HETZEL** iparművészeti fémáru-gyárak

Bátorkodunk a n. é. közönség figyelmét újonnan megnyílt gyári raktárunkra
 alatt felhívni és az új, **IV., Koronaherczeg-u. 5.** valamint az eddigi alatt, továbbra is fennálló üzlethelyiségeink me tekintésére meghívni.

Fontos!!

A chinaezüst minőségének megítélésénél nem szakembénel, természetesen csak a bizalom játszhat szerepet. A bevásárló **Argentor**-név teljes garanciát nyújt szolid és tartós minőségért. Ügyeljünk bevásárlásainknál tehát mindig ezen gyári védjegyre.

Mind a két gyári raktárunk dusan felszerelt raktárt tart virágállványokban, gyümölcsstartók-, virágvázák-, kávé- és teakészlet-, toalett-készletek-, íróasztal-készletek- **UJÉVI** és **KARÁCSONYI** ajándékok!

Argentor-ezüst evőeszközök legjobban helyettesítik a valódi ezüstöt. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

15. sz. 7464. sz. 8600. sz.

MARGIT-CRÉME

Margit-szappan 70 fillér.
Margit-powder 1 K 20 fill.

a forrági hölgyek kedvenc szépség szerzője. az egész világon el van terjedve. Páratlan hatású szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-créműt utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfognadni, mert csak ilyen készítménytől válik a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-créműt tartalmazó, szírtalan vegyülete készítmény, amely a külföldön általános feltűnést keltett. Ára 1 kor.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
 Kapható minden gyógyszerárban, illatszert- és drogau-üzletben.

Josef Winkler & Söhne
 bórúrá-táskák és bórúrá specialiták
 Wien, I. Himmelfahrtg. 7.

Előkelő! Tartós!
 Verseny nélküli árak! Katalógus ingyen és bérmentve. Azonnali szállítás

Az ország legelőnyösebb
 ékszer, ora, ezüstnemű és iparművészeti tárgyak beszerzési forrása.

Sárga János
 császár és királyi udvari szállító ékszerész és műstvos
 Budapest, IV., Kigyó-tér 5. és Kolozsvár, Mátyas király-tér 13.

Készpénz és angol rendsz. részletfizetésre is.
 Vidékre választékot küldi! Árjegyzék ingyen.

Legdivatosabb karperoz órával.

1 karátos arany	90 K.
14 " " " bórúrájával	28 "
Ezüst bórúrájával	16 "
Aczél	14 "

Rendkívüli elmés szerkezet
Remek kivitel
 Rögtöni szabályozás a
Riessner-Kályhák
 kimagasló ismertető jelei.
 Raktár és egyedüli elárugító
Ringeisen cegnél Budapest
 I. ker. hold u. 21.

Angol bórbutoripar
Bórbutor szakmühelyek
KENDI ANTAL
 Budapest, IV. ker. Semmelweis-u. 7. sz.

Penkala

2 karácsonyi ajándéka!

Egy minden helyzetben hordható biztonsági **ARANY TÖLTŐTOLL**, mely mindig írásához kész. Precíz mestermunka, el nem rontható, tartós, egyszerű! A felülmúlhatatlan «Penkala»-töltőirón (K 1.20), mely remek színekben, mint **LUXUS-TÖLTŐIRÓN** (K 1.80) vagy ezüst vagy aranydublégyűrürellel (K 2.40) mindenkit elragad.

Kapható minden papírkereskedésben.
MOSTER ÖDÖN ÉS TÁRSA R-T, ZÁGRÁB ÉS BERLIN.

Legnagyobb KARÁCSONYFADISZ KIÁLLÍTÁS

ezertféle választék ezukorkatartók, lametták, jéglabdák, jégcsapok, kis vattafüggelék, angyalok, jégcsapok, angyalok stb. stb.

Praktkusan összeválogatott sorozatok kis és nagy karácsonyfák részére 5, 10, 15, 20 K és fejj.

Különleges választék jux- és Szilvesztertréfákban, terem- és műtüzijátékokban és farsangi czikkeken.

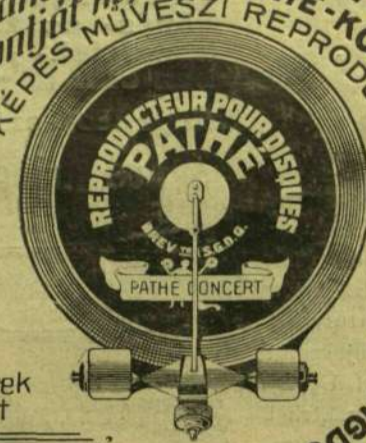
Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

RUDOLF WALEK Wien, I., Elisabethstrasse 1/B. Telefon 414/IV.

LEGÓJABBKORU TÜRKEZETI
MŰZSŰR- KÖNYV ÁRA

K. 4. havonként mindenkinék és bárhová! Az elképzelhető legolesobb
13 fillér naponként 30 HAVI HITEL
8 napi próbára

Világmarka hozhat csupán szenzációs újtonságokat!
PATHÉ DIADALA
A gyak igazolta, hogy a helyesbített resonanc-szekrényvel
ellátott új Pathéfon a tökéletesség telőpontját képezi!
KÉPES MŰVÉSZI REPRODUKCIÓT NYUTANI
EGYEDŰL CSAK A
PATHÉ-KONCERT-ALUMINIUM-HANGDOBOZ

A tő nélkü játszó Pathé-lemezek előnye általános elismert. A szaffirtó nem koptatja a lemezeket, ennek alapján használhatóságuk korlátlan. Pathé-lemezek a legnagyobb művészek - Caruso, Slezák stb. - felvételeit foglalják magukban.

VASÁRNAPI UJSÁG

51. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, DECEMBER 22

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám Előfizetési Egészévre - - 20 korona. A Világkrónika-val Kalkföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: Félévre - - 10 korona. negyedévenként 1 koronával határozott viteldij is eszotandó.
Negyedévre - - 5 korona. tobb.

JEAN NEUVILLE, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33 g.

Tisztelt olvasó! Hosszas és költséges kísérletnek után végre a jövő Pathéfont nyitom. Től vagyunk már azon időn, midőn egy némileg jó készülékért aránytalanul nagy árt kellett fizetni. Törökvésem volt, hogy oly Pathéfont (tölcserőlküli) találjak, mely tökéletes felszereléssel ellátva, a konkurencia részéről négyezeresen sőt ötszöröse drágábban nyújtott gépekkel ne csak konkurálhasson, hanem azokat felül is múlja. Hiszem, hogy ezt el is értem és csupán azt kérem, hogy alkalom adassék ennek bizonyítására is. Fenti kitűző Pathé-Pannónia gépet 20 darabot tartalmazó 10-29 cm-es kétoldalú lemezzel együtt a hihetetlenül olcsó K 120.- áron nyitom, havi 4.- koronájával. Annnyira meg vagyok róla győződve, miszerint szállítványom minden tekintetben ki fog elégíteni, hogy készséggel küldöm azt 8 napi próbára. Ajánlom, hogy csakis specialisan a számomra előállított Pathéfont vásárolni sziveskedjék, mert csupán ilyen készülék fog mindenképen megfelelni. Garantiálom azért, hogy készülékem minden egyes alkotórésze a Pathé gyárból való.

Kérem ezen szelvény kitöltését és a K 4.-
részlettel való beküldését.
Csomagolás ingyen!
10% engedmény készpénzfizetésnél.
Minden levélre kérszámot és ingyen adok
szelvényeket.
Fizetési feltételeim oly előnyösek, hogy
mindenképen remélem kell!

Szelvény:
Név: Kétszer:
Város: Foglalkozás:
Utolsó posta: Piac:
Utca:

A készülék leírása:
Igen finom polírozott mahagoni szekrény, rezonancia-készülékkel ellátva, 38 cm széles, 19 cm magas, precíz rugószerkezettel, akusztikai hangkár és az eredeti Pathé-koncert-aluminiium-hangdoboz. Jótállok azért, hogy a gép és lemezek a fenti leírásnak tökéletesen megfeleljenek.

Jean Neuville, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33 g.

TÁTRALOMNICZ
Télisport szezon:
December 15-től február 28-ig.
A legszebb bob-, rődli- és skipályá új felvonóval, posta-, távirat-, telefon-, vasut- és villamos-állomás. Összekötötés mindenfelé. Prospektust ingyen és bérmentve.

Fényképnagyítást
meglepően szép K 8-80 -tőligen díszes kivitelben Passaport-ut-val együtt készit bármilyen kép után a
HUNGÁRIA
fényképszeti és festészeti társaság Buda-pest, IV/v. kor., Károly-körút 24. szám.
Olajfestmények. Aquarellek.

+ Csak hölgyeket érdekli! -+
ELSŐ MAGYAR NŐI EGÉSZSÉGÜGYI ÉS TESTÁPOLÁSI CZIKKEK SZAKÜZLETE.
KELETI J. Bpest, IV., Korona-herceg-u. 14/16. sz. (ör. Szapary-udvar).
A még saját gyártmányú és külföldi különlegeségei: Haskötők az összes al-testi bántalmak ellen. Eredeti párisi fűzők és melltartók a természetünk részére, valamint kiegyensúlyozó fűzők a növények számára. Cs. és kir. szab. árnyéktők. Egyenestartók. Hygienikus haviakötők! Gummiharisnyák. A legkiválóbb francia és amerikai női övszer különlegeségei! U! Auto Vaginal Spray, U! Irigatórok, bidék, valamint az összes betegápolási czikkek. - Csak szakavatott női kiszolgálás. - Mérsékelt és polgári árak.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

BETEGÁPOLÁS
Az összes betegápolási cikkek raktára.
Haskötők, sérvkötők művégtagok, görcsérharisnyák, villanygépek és egyéb egészségügyi cikkek 15410
Fischer Péter és Társa R.-T.
Budapest, Kossuth Lajos-utca 6. Telefon 958.
Alapították 1855. . . Most megjelent képes árjegyzékünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Kocsiárucsarnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

Központi fűtések
alacsonynyomású gőz- és melegvízfűtések. Szellőző berendezések. Központi melegvízkészítő telepek. Szárítótelepek minden féleipari célokra.
Eredeti MEIDINGER - kályhák
Meidinger töltő-, szellőztető és szabályozó kályhák és kaloriferek.
FOLYTONÉGO KÁLYHÁK
(DAUER-BRAND)
Legolesobb fűtés. A hideg beálltával (egyszeri befűtés mellett egész télen át ég és a szobákban egyenletes és kellemes a meleg).
Eisler és Vértés
Meidinger-kályhák gyára és központi fűtések berendezési vállalata.
Budapest, VI., Andrassy-út 41.

SZŐLŐOLTIVÁNY
VALAMINT AMERIKAI ÉS EUROPAI SÍMA ÉS ÖTÖKERES
SZŐLŐVESSZŐ
KÉRÜL TELEPÜNKRŐL NAGY MENNYISÉGBEN OLCSÓ ÁRAK MELLETT ELADÁSRA ÁRLAPOT INGYEN KÜLDÜNK
BADACSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP KEZELŐSÉGE
TAPO LCAZ, (ZALA M.)

Cement-fedőcserep-gyártó gépek,
Beton-ürtömb-gyártó gépek,
Cement-falazótégla-gyártó gépek,
csatornázási alapsővek.
Formák: betonoszlopok stb. gyártására. Kötők. - Hengerművek. Betonkeverőgépek. - Czement-lapsajtók.
Dr. GASPARY & Comp. gépgyára
Markranstädt, Leipzig mellett.
Kérjük gyárunkat meglátogatni. 228. számú árjegyzék ingyen.

MADONNA. - Murillo festménye Rómában, a Corsini-féle állami képtárban.